

ЗВЯЗДА

14 ВЕРАСНЯ 2011 г.
СЕРАДА
№ 175
(27039)
Кошт 750 рублёў

ВЫДАЕЦЦА 39 ЖНІўНЯ 1917 г.

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА КАТЭГАРЫЧНА СУПРАЦЬ ПЕРАНОСУ ТЭРМІНАУ РЭАЛІЗАЦЫІ ІНВЕСТПРАЕКТА «МІНСК-СІЦІ» І ЗМЯНЕННЯ ЯГО КАНЦЭПЦЫІ

Інвестпраект «Мінск-Сіці» павінен быць рэалізаваны ў тым выглядзе, які гэта было зацверджана раней і ўзгоднена з кіраўніком дзяржавы. Аб гэтым заявіў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка 13 верасня на нарадзе, прысвечанай ходу рэалізацыі гэтага праекта.

Асноўным падрацкам будаўніцтва выступае расійская кампанія ТАА «Ітэра Груп». «Прыцягненне замежнага капіталу ў беларускую эканоміку з'яўляецца для нас адным з прыярытэтных напрамкаў міжнароднага супрацоўніцтва», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы. Паводле яго слоў, пры ўдзеле інвестараў у Беларусі выконваецца шэраг праграм, хоць іх колькасць недастаткова.

У той жа час Аляксандр Лукашэнка выказаў незадаволенасць ходам рэалізацыі інвестпраекта «Мінск-Сіці». «Шчыра кажучы, ужо нават непрыстойна абмяркоўваць гэту праблему на ўзроўні Прэзідэнта. Яна ўзнікае не першы раз», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка. Ён нагадаў, што ў 2008 годзе для ажыццяўлення праекта ў цэнтры сталіцы было выдзелена больш як 300 га. Прычым зямель вельмі каштоўных у плане горадабудаўніцтва. «Гэта асноўны інвестыцыйны праект нашай краіны», — падкрэсліў Прэзідэнт. Ён адзначыў, што выдалі пад яго некалькі спецыяльных указаў Прэзідэнта. Улічваючы нежаданні кампаніі, ужо некалькі разоў пераносілі тэрміны рэалізацыі і неаднаразова прадастаўлялі розныя прэферэнцыі», — адзначыў Аляксандр Лукашэнка.

«Горад, які мне дакладаваў, практычна поўнасю ўзяў на сябе будаўніцтва сацыяльнай інфраструктуры. Іншымі словамі, былі створаны добрыя ўмовы для работы. На жаль, воз і цяпер там, да гэтага часу не вырашана пытанне вынасу за межы Мінска авіярамонтнага завода», — канстатаваў кіраўнік дзяржавы.

Прэзідэнт запатрабаваў растлумачыць той факт, што з 2009 года асвоена толькі 0,3 працэнта ад заўважнага аб'ёму інвестыцый. «Ці інвестар страціў інтарэс да праекта? Ці нежаданне мясцовай улады весці канструктыўны дыялог?», — задаў заканамерныя пытанні Прэзідэнт. «Мне патрэбна сёння аб'ектыўная карціна сітуацыі. І патрэбна сумленна адкрытая размова. Гатовы будаваць — будуйце. Не — ёсць іншыя інвестары, трэба перадаваць гэты праект тым, хто сёння можа будаваць», — заявіў кіраўнік дзяржавы. Ён папярэдзіў, што не трэба сёння весці нейкія дадатковыя размовы аб ільготы і прывілея. Дзяржава і так дастаткова ішла на ўступкі інвестарам па гэтым праекце.

Як далажыў Прэзідэнту старшыня Камітэта дзяржаўнага кантролю Аляксандр Якабсон, цяпер на выдзеленай тэрыторыі ў прэстыжным раёне сталіцы практычна нічога не будзе, акрамя панальных жылых дамоў тыпавых праектаў, якія ўзводзяцца за кошт сродкаў беларускіх дольшчыкаў. Навызначанасць з вынасам аэрапорта і будаўніцтвам цэнтры тэхнічнага абслугоўвання і рамонту авіяцыйнай тэхнікі негатывна ўплывае на паўнацэннае функцыянаванне як самога аэрапорта, так і авіярамонтнага завода. Можа ўзнікнуць пагроза страты каштоўных спецыялістаў.

Аляксандр Якабсон канстатаваў, што з боку інвестара адзначаецца неапаздуючы дзеянні і невыкананне раней дасягнутых дамоўленасцяў. Кампанія сёння заяўляе аб прыкметным зніжэнні эканамічнай прывабнасці інвестпраекта і немагчымасці яго рэалізацыі на першапачатковых умовах. Паводле слоў старшыні КДК, гэта не пацвярджаецца канкрэтнымі эканамічнымі разлікамі. Кампанія мае цяжкасць з прыцягненнем фінансавых сродкаў у «Мінск-Сіці», у той час як пасляхова рэалізуе праекты ў іншых дзяржавах пры агульным аб'ёме інвестыцый больш як \$8 млрд.

У той жа час старшыня КДК звярнуў увагу на слабую каардынацыю і недастатковую актыўнасць адказных дзяржаўных органаў пры вырашэнні спрэчковых пытанняў. «Саветам Міністраў не створаны штаб або іншы каардынуючы орган для кантролю за ходам рэалізацыі такога маштабнага для краіны праекта, што не дае магчымасці аперацыйна вырашаць узнікаючыя пытанні», — адзначыў Аляксандр Якабсон. Ёсць факты чыноўніцкай валакаты.

Цяпер павінен ўжо быць функцыянаваць першая чарга цэнтры і весціся рэалізацыя чатырох этапаў дзелавага цэнтры — так задумвалася першапачаткова.

Першым этапам праекта прадугледжвалася будаўніцтва 14 жылых дамоў, гандлёвага цэнтры, адміністрацыйнага будынка, трох паркінгаў. Пры гэтым толькі каля 3 працэнтаў сродкаў намячалася атрымаць ад кампаніі, у якасці асноўных фінансавых укладанняў вызначаны сродкі дольшчыкаў і крэдыты банкаў.

Як канстатаваў Аляксандр Якабсон, усе абставіны сведчаць, што інвестыцыйная стратэгія кампаніі «Ітэра» ў Беларусі накіравана на мінімізацыю ўласных затрат і максімальнае выкарыстанне мясцовых крыніц фінансавання з далейшым рэінвеставаннем атрыманых даходаў у чарговыя этапы праекта. Пры гэтым інвестар не прымае мер па зніжэнні выдаткаў.

Надзея Ермакова назначана кіраўніком ад Беларусі Міжнароднага валютнага фонду

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка назначыў старшыню Праўлення Нацыянальнага банка Надзею Ермакову кіраўніком ад Рэспублікі Беларусь Міжнароднага валютнага фонду. Адпаведны ўказ № 412 падпісаны ўчора.

Аляксандр Лукашэнка павіншаваў Дзмітрыя Мядзведзева з днём нараджэння

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Лукашэнка павіншаваў Прэзідэнта Расійскай Федэрацыі Дзмітрыя Мядзведзева з днём нараджэння.

«Перакананы, што наша канструктыўнае супрацоўніцтва па шырокім спектры пытанняў будзе і надалей садзейнічаць рэалізацыі намечаных планаў па развіцці інтэграцыйных працэсаў у інтарэсах народаў Беларусі і Расіі», — гаворыцца ў віншаванні.

Кіраўнік беларускай дзяржавы таксама выказаў упэўненасць, што забеспячэнне высокага ўзроўню міждзяржаўнага дыялогу ў поўнай меры адпавядае інтарэсам Беларусі і Расіі — стратэгічных партнёраў і саюзнікаў.

Аляксандр Лукашэнка пажадаў Дзмітрыю Мядзведзеву моцнага здароўя, шчасця, дабрабыту і поспехаў у адказнай шматграннай дзейнасці ў імя Расіі.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

ОБЪЯВЛЕНИЕ О ТОРГАХ

Наименование (описание) имущества	Лот № 1. Капитальное строение с инвентарным номером 224С-13384, расположенного по адресу: г. Докшицы, ул. Ленинская, площадь — 214,5 кв.м, назначение — здание специализированное автомобильного транспорта, наименование автостанция.
Собственник (владелец) имущества	КУП БО «Бытовик»
Местонахождение (адрес) имущества	г. Докшицы, ул. Ленинская, автостанция
Стоимость имущества	Лот № 1 — 159 384 000 белорусских рублей (с учетом НДС)
Место (адрес), дата и время проведения торгов	г. Докшицы, ул. Ленинская, 24 05 октября 2011 года в 11.30
Справочная информация	Хозяйственный суд Витебской области. 210101, г. Витебск, ул. Правды, д. 32, каб. 304 http://vitebsk.court.by/ Судебный исполнитель Железновский Юрий Александрович, тел./факс: (80212) 49 13 41, (8 029) 366 40 11 Старший судебный исполнитель Бородунин Алексей Александрович, тел. (80212) 49 13 40 1. Подать письменную заявку на участие в торгах и дать подписку об отсутствии препятствий для приобретения имущества, предусмотренных законодательством. 2. Внести задаток в размере 10 процентов от стоимости имущества (по каждому лоту) на депозитный счет хозяйственного суда Витебской области № 364-203073000023 в 201 филиале ОАО «АСБ Беларусбанк», г. Витебск, код 259, УНН 300007670, не позднее 04.10.2011. Минимальная величина первого шага — 5% стоимости каждого лота. В соответствии с пунктом 1 Указа Президента Республики Беларусь от 05.05.2009 № 232 «О некоторых вопросах проведения аукционов (конкурсов)» возмещение затрат на организацию и проведение торгов осуществляется участником, выигравшим торги.
Условия и порядок проведения торгов	

Курси замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 14.09.2011 г. (для БН разліка)	Курси замежных валют для безвалютных расчетов (Центральный Банк РФ)
1 доллар США 5 347,00	1 евро 7 281,01
1 евро 7 281,01	1 польский злотый 1 665,16
1 латвийский лат 10 244,28	1 российский рубль 177,13
1 литовский лит 2 104,50	1 украинская гривна 668,50
	1 чешская крона 295,90
	10 UAH 37 686,69
	10000 BYR 56 445,8
	EUR 41,2267

ПА КІМ ГУЧЫЦЬ ПАЛЯЎНІЧЫ РОГ?

Ансамбль палюўнічай музыкі з Драгічына «Бакас».

СТАРЭЙШАЯ грамадская арганізацыя краіны — ГА «Беларускае таварыства палюўнічых і рыбалоўцаў» вырашыла адзначыць сваё 90-годдзе грандыёзным святам.

Нягледзячы на тое, што ў разгары палюўнічы сезон, у Ратамку, якая знаходзіцца недалёка ад Мінска, з усіх кутчоў Беларусі прыехалі галоўныя спецыялісты — егеры і палюўніцтвазнаўцы, без якіх не можа адбыцца не толькі спраўднае палюванне, але таксама немагчыма і паўнацэннае аднаўленне папуляцыі палюўнічых відаў жывёл. 60 працэнтаў тэрыторыі, якая ў нашай краіне адведзена

пад палюўнічыя мэты (палі, лясы, балоты) здадзена ў арэнду менавіта гэтай грамадскай арганізацыі. Як спраўднае армія выглядалі калоны арантух у аднолькавую форму людзей — вядома, камуфляжную і зялёнага колеру. Гэтае відовішча выклікала пачуццё павагі да нашых асноўных абаронцаў прыроды, нягледзячы на тое, што іх прафесія звязана з палюўнічай стрэльбай. Вядома, што на плечы гэтых людзей кладзецца і асноўны цяжар барацьбы з браханьствам, якое, на жаль, яшчэ не выкарана, як у іншых цывілізаваных краінах.

АДНАРАЗОВУЮ ДАПАМОГУ БЮДЖЭТНИКАМ І ПЕНСІЯНЕРАМ ПЛАНУЕЦЦА АКАЗАЦЬ У ТРЭЦІЙ ДЭКАДЗЕ ВЕРАСНЯ

Аднаразавая матэрыяльная дапамога ў памеры Б500 тыс. бюджэтным і працоўным пенсіянерам, якія плануецца, будзе выплачана ў трэці дэкадзе верасня, паведаміў БЕЛТА намеснік прэм'ер-міністра Беларусі Аляксандр ТОЗІК.

Паводле яго слоў, праект адпаведнага ўказа прададзены ўрадам на разгляд Прэзідэнта. Гэты дакумент, падрыхтаваны па даручэнні кіраўнік дзяржавы, прадугледжвае выплату матэрыяльнай дапамогі работнікам бюджэтнай сферы, усім працоўным пенсіянерам, а таксама шэрагу катэгорыі насельніцтва, якія па прапанове Прэзідэнта таксама неабходна падтрымаць. «Лічу, што гэтыя выплаты мы зможам зрабіць у трэці дэкадзе верасня», — сказаў віцэ-прэм'ер.

Анатоль Тозік удакладніў, што прадугледжана аказанне матэрыяльнай падтрымкі усім працоўным пенсіянерам, незалежна ад вельлічці іх пенсіі. Пры гэтым ён растлумачыў, што працоўным пенсіянерам пэўную дапамогу павіны аказаць тыя падпрэствы, на якіх яны працуюць. «Можа, не ў такім памеры, на якія насколькі дае магчымасць эканамічна і фінансавы стан падпрэствы. Вядомы чалавек не павінен застацца без падтрымкі», — падкрэсліў віцэ-прэм'ер.

У кіраўнікоў бюджэтных арганізацый дастаткова паўнамоцтваў для заахвочвання падначаленых

У кіраўнікоў бюджэтных арганізацый дастаткова паўнамоцтваў для матэрыяльнага і

ІЛЬГОТУ НА БЯСПЛАТНЫ ПРАЕЗД СТУДЭНТЫ АТРЫМАЛІ. ПРЫЧЫМ — УЖО

12 верасня ў Мінгарвыканкам прынялі рашэнне ўхваліць прадастаўленне студэнтам і навучцам дзённым формы навучання ўстановаў Мінска бясплатнага праезду з 1 кастрычніка, паведамілі ў прэс-службе сталічнай мэры.

Такім чынам трохі забытая гісторыя з наданнем сталічным студэнтам права бясплатнага праезду ў гарадскім пасажырскай транспарце, пра якую мы пісалі ўчора (пра тытул абвясцілі, аднак на той момант словы не былі падмацаваныя ніякімі афіцыйнымі дакументамі), завяршылася: у іх з'явілася законная падстава для карыстання названай прэферэнцыяй. «У мэтах павышэння сацыяльнай падтрымкі навучнікаў і студэнтаў... прынятае рашэнне ўхваліць прадастаўленне ў вызначаным парадку студэнтам і навучцам дзённых формы навучання ўстановаў горада Мінска, якія забяспечваюць атрыманне прафесійна-тэхнічнай, сярэдня-спецыяльнай і вышэйшай адукацыі бясплатнага праезду на аўтамабільным транспарце агульнага карыстання рэгулярных гарадскіх зносін, гарадскім электрычным транспарце і метрапалітэне ў горадзе Мінску з 1 кастрычніка 2011 года. У бліжэйшы час гэтае пытанне будзе вынесена на разгляд Мінскага гарадскога Савета дэпутатаў» — гаворыцца ў прыватнасці, на сайце Мінгарвыканкама.

Аднак, не чакаючы правядзення гэтай працэдуры, дзяржаўнае падпрэствы «Мінсктранс» для вышэйназванай катэгорыі нашых маладых грамадзян само ўваля бясплатны праезд з 13 верасня. Каб скарыстацца льготай у гарадскім пасажырскай транспарце, паведамілі нам на падпрэствы, трэба паказаць кантраляру ці кандуктару арыгінал вучнёўскага ці студэнцкага білета. Да кандуктара, каб не паўтарыць памылка панядзелка (калі, так бы мовіць, студэнты патрабавалі, а кандуктары не маглі), даведзена патрэбная інфармацыя.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Перспектыўныя адкрыцці Я размаўляў па-беларуску з... камп'ютарам

ВАМ не здалося, і тут няма памылкі друку: карэспандэнт «Звязды» спраўдыў «пагутарыў» з камп'ютарам праз спецыяльную праграму, якая распісана тэкставую інфармацыю і пераводзіць яе ў маўленне. Шмат для якіх моў такіх праграм ужо існуюць. У нашай Акадэміі навук займаюцца распрацоўкай менавіта беларускамоўнага «гаваруна». Пра маўленчы тэхналогіі расказаў Лілія Цыруль-НІСКА, кандыдат навук, выканаўца абавязкаў загадчыка лабараторыі разлікаў і сінтэзу маўлення Аб'яднанага інстытута праблем інфарматыкі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, і Юрась ГецеўІЧ, малады навуковец супрацоўнік той жа лабараторыі, які непасрэдна распрацоўвае беларускамоўны сегмент.

— Калі пачалася распрацоўка маўленчых тэхналогій? Лілія Цырульнік:

— Лабараторыя існуе больш за сорак гадоў. І ў той час, калі і камп'ютары былі не асабліва развітыя, і прайграванне маўлення было складаным нават з фізічнага пункту гледжання, лабараторыя пачала займацца маўленчымі тэхналогіямі. У прыватнасці, сістэмай распісання маўлення і сістэмай сінтэзу маўлення, гэта значыць, перадаем інфармацыю з маўленчага віду ў тэкст і наадварот: з тэксту — у маўленчую форму. Дарчы, вялікі ўклад у развіццё маўленчых тэхналогій у Беларусі ўнёс доктар навук Барыс Лабанав, да нядаўняга часу — загадчык лабараторыі распісання і сінтэзу маўлення, а зараз — галоўны навуковец супрацоўнік інстытута. За апошнія некалькі гадоў у лабараторыі распісання і сінтэзу сінтэзу маўлення для рускай, польскай моў. Зараз распрацоўваецца сінтэзатар мовы для яўскай мовы. Актыўна займаецца лабараторыя і распрацоўкай беларускамоўнага сінтэзатара маўлення.

— Якое прымяненне можа быць у сінтэзатара маўлення? Лілія Цырульнік:

— Прымяненне самае шырокае: стварэнне аўдыёкніг, дапамога слабым людзям, чытанне электроннай пошты...

Юрась ГецеўІЧ:

— Электронныя чэргі таксама: можна вельмі гнутка і хутка змяняць выразы, якія «гаворыць» гэтая чарга.

Лілія Цырульнік:

— Яшчэ адно прызначэнне — захаванне выміраючых ці блізкіх да знікнення моў. Гэта таксама важна. Беларуская мова, праўда, такой не з'яўляецца, аднак у Чырвонай кнізе ЮНЕСКА яна залічана да групы нестабільных, якія патэнцыйна знаходзяцца пад пагрозай знікнення. Да гэтай групы адносяцца мовы, якія не маюць ніякага афіцыйнага ці іншага статусу, ці мовы, што не карыстаюцца вялікім прэстыжам, уштыкам. Сістэма сінтэзу беларускага маўлення будзе спрыяць захаванню мовы.

«Міс Сусвет-2011»: час для Афрыкі

Тытул «Міс Сусвет» нарэшце пераедзе на іншы кантынент. Пасля трохгадовага дамінавання лацінаамерыканак новай «Міс Сусвет» прызначана цёмнаскурая мадэль з Анголы Лейла Лопес.

Шкада, што ў конкурсе «Міс Сусвет», які сёлета прайшоў у бразільскім Сан-Паўла, не ўдзельнічала Антарктыда. Інакш заключны раўнд конкурсу меў бы ўсе шанцы на тое, каб сабраць у фінале дзв'ючаты з усіх частак свету. У топ-5 конкурсу ў выніку ўвайшлі канкурсанткі з Анголы, Украіны, Філіпінаў, Кітая і Бразіліі. Усяго ж у спаронічце «прыгожых і незамужніх» прынялі ўдзел дзв'ючаты з 88 (!) краін свету.

25-гадовая Лейла Лопес нарадзілася і вырасла ў Анголе. Размаўляе на партугальскай і англійскай мовах. Сёння дзв'ючана вучыцца ў брытанскім універсітэце на менаджэра. Яе рост — 1,79 см, гэта трэцяя перамога дзв'ючын у конкурсах прыгажосці і першая — на конкурсе міжнароднага ўзроўню.

— Я не магу ў гэты паверыць! Мая мара збылася! — прызначалася шчасліва пераможца пасля таго, як атрымала карону.

Калі падчас інтэрв'ю ў яе спыталі, які фізічныя якасці яна хацела б у сабе падкарэктаваць, дзв'ючана адказала: «Зусім нічога. Я не хацела б змяняцца. Дзв'ючы Богу, я вельмі задаволеная тым, якім стварыў мяне Бог».

Беларусы, якія вядома, у гэтым конкурсе пакуль не ўдзельнічалі. Куды больш ахвотна мы рыхтуемся да ўдзелу ў конкурсе «Міс Сусвет», дзе нашу краіну звычайна прадстаўляе «Міс Беларусь». Але сваю міс мы выбіраем раз на два гады, таму пытанне аб тым, хто з беларускіх дзв'ючат паедзе на «Міс свету» сёлета, застаецца адкрытым.

Ілья ЛАПАТО.

РОЗГАЛАС АПОШНЯЯ ІНФАРМАЦЫЯ СУТАК

ТЫСЯЧЫ ФАЛЬШЫВЫХ ДОЛАРАЎ ПРЫВЕЗЛІ З РАСІІ

У Оршы міліцыянеры выявілі адну з самых буйных партый фальшывых долараў, якія сёлета канфіскаваліся беларускімі праваахоўнымі органамі, — каля 25 тысяч долараў. Звычайны грамадзянін наўрад ці адрозніў бы фальшывыя долары з гэтай партыі ад спраўдзена. Яны прызначаліся для збыту на «цэнавым» валютным рынку — праз валютчыкаў. Увезены ў Рэспубліку Беларусь праз тэрыторыю Смаленскай вобласці.

Як паведаміў «Звяздзе» палкоўнік міліцыі Сяргей КАЛАНТА-ЕЎ, начальнік 9-га ўпраўлення (па Віцебскай вобласці) Галоўнага ўпраўлення па барацьбе з арганізаванай злачыннасцю і карупцыяй МУС Беларусі, нядаўна была атрымана аперацыйная інфармацыя пра канал пастаўкі фальшывых грошавых знакаў на тэрыторыю Беларусі. У сувязі з гэтым быў праведзены комплекс аперацыйна-вышуковых мерапрыемстваў, па выніках якіх пры спробе збыту партыі фальшывых долараў быў затрыманы грамадзянін Расійскай Федэрацыі. У ходзе агляду машыны, на якой ён прыехаў, міліцыянеры знайшлі яшчэ каля 23 тысяч долараў ЗША. Расіянін планавану «выручыць» ад фальшывых 1,6 тысяч долараў 500 спраўдзена долараў. Купіла фальшывыя валютчыкі.

Як устаноўлілі эксперты, фальшывыя выраблены з вельмі высокай якасцю. Купюры мелі адпаведныя ступені абароны, нават імітацыю вадзяных знакаў. Купюры былі наміналам па сто долараў, мелі розныя нумары і серыі. Пакуль што высвятляецца, дзе фальшывыя вырабляліся.

Ці маглі б у пунктах абмену валюты вызначыць, што долары фальшывыя? Так! Што тычыцца асобы затрыманага, палкоўнік адзначаў, што яму за пяцьдзесят гадоў, ён — «асоба адной з каўказскіх нацыянальнасцяў», грамадзянін Расіі. У дачыненні да яго завезены адразу дзве крымінальныя справы. Затрыманы можа быць пазбаўлены волі тэрмінам да 15 гадоў з канфіскацыяй маёмасці.

З пачатку года на Віцебшчыне было зарэгістравана ўжо больш за 90 фактаў з'яўлення фальшывых грошавых сродкаў, у асноўным — долараў ЗША.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

«ПАЙШЛІ» ЖУРАВІНЫ АД НАСЕЛЬНІЦТВА

Прадпрыемствы Белкаапсаюза распачалі нарыхтоўку гэтых ягад: у насельніцтва яе закуплена ўжо больш за 80 тон, што ў чатыры разы больш, чым было на аналагічную дату мінулага года. Дарчы, штогод арганізацыі спажывецкай кааперацыі закупляюць ад грамадзян звыш 1,5 тысячы тон журавінаў.

Як паведамілі ў прэс-службе Белкаапсаюза, нарыхтоўка будзе праходзіць у верасні-кастрычніку, аднак калі ў насельніцтва будзе невелькія запасы, дык ягады будучы прымашы і ў наступныя месяцы. Закупачная цэна на журавіны ўраджайна сёлета сезона вызначаная ў памеры 15 тысяч рублёў за кілаграм.

У сярэднім 80-90 працэнтаў ад аб'ёму закупленых ягад нарыхтоўчыя арганізацыі спажывецкай кааперацыі пастаўляюць на перапрацоўчыя падпрэствы краіны, 10-20 працэнтаў ідзе на продаж у свежым і перапрацаваным выглядзе праз рознічную гандлёвую сетку, рынкі, падпрэствы грамадскага харчавання, кірмашы, а таксама адгджаецца на экспарт.

Сяргей РАСОЛЬКА.

40-ГАДОВЫ РАБОЧЫ ЗАГІНУЎ АД УДАРУ ТОКАМ

У грубым парашэнні тэхнікі бяспэкі будаўнічых работ, якое пацягнула па неасцярожнасці смерць чалавека, абвінавачваецца 44-гадовы хіжар Барысыва. У дачыненні яго завездзена крымінальная справа.

Паводле слоў начальніка аддзела па нагляду за следствам у органах пракуроры Мінскай вобласці Аляксандра БЯЛІЦКАГА, абвінавачаны ў кастрычніку 2007 года набыў для асабістых патрэб грузавы аўтакран. Калі дырэктар аднаго з прыватных падпрэствы папраці арандаваць кран для будаўніцтва агароджы з жалезабетонных пліт на тэрыторыі падпрэствы ў Барысавіцкім раёне, не адмовіў. Больш за тое, узяў сам выконваць работы. Як высветлілася, мужчына не меў права на работу машыністам аўтакрана і не ведаў у дадатковы ступені ўстройства сваёй тэхнікі. У выніку дапусціў шэраг грубых парашэнняў правіл бяспэкі: самавольна ўстанавіў аўтакран у ахоўнай зоне высокавольнай лініі электраперадачы, пры кіраванні пад'ёмным механізмам па неасцярожнасці дапусціў сударанне пад'ёмнага каната крана з правамі. З-за гэтага рабочы, які ўтрымліваў канат, атрымаў паражэнне электратокам і загінуў на месцы.

Надзея ДРЫЛА.

НОВАЯ МАНЕТА З СЕРЫІ «ПРАВАСЛАЎНЫЯ ЦУДАТВОРНЫЯ ІКОНЫ»

16 верасня ўводзіцца ў абарачэнне сярэбраная памятная манета «Ікона Прасветой Багародзіцы «Жыровіцкая», п

ЗВЯЗДА 14 верасня 2011 г.

БАНКІ БЕЛАРУСІ З 14 ВЕРАСНЯ ЗМЕНЯЦЬ КУРСЫ КУПЛІ І ПРодаЖу ВАЛЮТЫ Ў ФІЗІЧНЫХ АСОБ

Аб гэтым БЕЛТА паведамілі ва ўпраўленні інфармацыі Нацыянальнага банка.

У мэтах пераходу да абрансаванага функцыянавання наўнянага валютнага рынку і ў сувязь з здыскрэцім дадатковай гандлёвай сесіі на ААТ «Беларуская валютна-фондавая біржа» Нацыянальны банк рэкамэндаваў банкам пры устаануленні абменных курсаў замежных валют для правядзення валютна-абменных аперацый з удзедам фізічных асоб арыентавацца на курсы, якія склаліся па выніках дадатковай гандлёвай сесіі», — адзначылі ў Нацбанку. Іншымі словамі, пасля правядзення першых таргоў на дадатковай сесіі 14 верасня банкі зменяць раней устаноўленыя абменныя курсы куплі і продажу замежных валют.

У той жа час банкам неабходна правесці арганізацыйныя і тэхнічныя мерапрыемствы па куплі і дастаўцы наўнянай замежнай валюты. «Улічваючы гэту акалічнасць, на першапачатковым этапе банкі будучь ажыццяўляць продаж наўнянай замежнай валюты фізічным асобам у межах набойтай ў іх валюты і па магчымасці падмацоўваць абменныя пункты (касы) за кошт існуючай наўнянай замежнай валюты», — растлумачылі ў Нацбанку.

НАЦБАНК ДАЗВОЛІў РАЗЛІКІ ў ВАЛЮЦЕ ў БЕЛАРУСІ ПРЫ АКАЗАННІ ПАСЛУГ ФІЗІЧНЫМ АСОБАМ-НЕРЭЗІДЭНТАМ

У мэтах павышэння зацікаўленасці суб’ектаў гаспадарання ў нарошчванні экспарту паслуг, стымулявання паступлення экспертна-валютнай вырўчкі ў краіну Нацыянальны банк Беларусі дазволіў правядзенне разлікаў у замежнай валюце на тэрыторыі рэспублікі пры аказанні шэрагу паслуг фізічным асобам — нерэзідэнтам. Адпаведнае пісьмо Нацбанка ад 13 верасня 2011 года нумар 31-13/608 накіравана ўсім банкам для прымянення ў рабоце і інфармаваннем сваіх кліентаў, паведамлілі карэспандэнту БЕЛТА ва ўпраўленні інфармацыі Нацбанка.

Выдзелены дазвол ахоплівае турстычныя паслугі, медыцынскія, паслугі ў сферы гасцінчнага бізнесу, паслугі аздараўленчых устаноў (санаторыў), прафілакторыяў, дамоў адпачынку, турбаз), па навучанні, стажыроўцы і павышэнні кваліфікацыі.

Разлікі ў замежнай валюце могуць ажыццяўляцца шляхам унясення фізічнай асабай — нерэзідэнтам — наўнянай замежнай валюты ў касу банка для яе залічэння (пералічэння) на рахунак суб’екта гаспадарання ў Беларусі.

Такім чынам, на падставе выдзеленага дазволу любы суб’ект гаспадарання, які аказвае названыя паслугі фізічным асобам — нерэзідэнтам, мае права без праходжання яго службовымі асобамі тэсціравання ў Нацбанку на веданне норм валютнага заканадаўства атрымліваць замежную валюту пры даламозе правядзення разлікаў праз касу банка, абмяноучы касу прадпрыемства.

Перавагай такіх разлікаў з’яўляецца зніжэнне выдаткаў прадпрыемства (адсутнічае неабходнасць у арганізацыі работы касы прадпрыемства, найме касавага работніка, закупкі даведчых матэрыялаў і спецыяльных тэхнічных сродкаў для вызначэння сапраўднасці і плацежнасці наўнянай замежнай валюты, аплаце інкасацыі ў банк валютнай вырўчкі).

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА ПАПІСАЎ УКАЗ АБ УТВАРЭННІ СЛЕДЧАГА КАМІТЭТА

Кіраўнік дзяржавы Аляксандр Лукашэнка 12 верасня падпісаў указ № 409 «Аб утварэнні Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь».

У адпаведнасці з дакументам для ўтварэння Следчага камітэта будзе выдзелены следчы апарат з сістэмы органаў пракуратуры, падраздзяленне папярэдняга расследавання з сістэмы органаў унутраных спраў і сістэмы органаў фінансавых расследаванняў Камітэта дзяржаўнага кантролю.

Вызначаны статус Следчага камітэта як дзяржаўнага праваахоўна-га органа і органа папярэдняга следства, які падпарадкаваны Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь і ажыццяўляе ў адпаведнасці з заканадаўчымі актамі пайнамотчыў у сферы дасудовага крымінальнага выдзеньня па справе.

Акрамя таго, выбудавана адзіная цэнтралізаваная сістэма, якую будучь складдзю Следчы камітэт (цэнтральны апарат), упраўленні па абласцях і Мінску, а таксама раённыя (міжраённыя), гарадскія, раённыя ў гарадах аддзёлы Следчага камітэта.

Указам таксама замацаваны асноўныя задачы новага ведамства, у тым ліку ўсёбаковае, поўнае, аб’ектыўнае і аператыўнае расследаванне злачынстваў, абарона правоў і законных інтарэсаў грамадзян, захаванне законнасці пры правядзці, разглядзе заяў і паведамленняў аб злачынствах, завядзенні крымінальных спраў, выдзеньні папярэдняга следства.

Старшыня Следчага камітэта, яго намеснікі і начальнікі ўпраўленняў па абласцях і Мінску будучь назначацца на пасады Прэзідэнтам.

Указ уступае ў сілу з 1 студзеня 2012 года.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

АШЧАДНЫ БАНК РАСІЎ ВЫДЗЕЛІЦЬ «БЕЛАРУСЬКАЛІЮ» \$1 МЛРД КРЭДЫТУ БЕЗ ПАТРАБВАВАННЯ ЗАКЛАДУ АКЦЫЎ

Аб гэтым БЕЛТА паведаміў намеснік прэм’ер-міністра Беларусі Сяргей РУМАС.

«У мэтах стабілізацыі сітуацыі на ўнутраным валютным рынку дасягнута пагадненне з Ашчадным банкам Расіі аб прыцягненні адкрытым акцыянерным таварыствам «Беларуськалій» крэдытных рэсурсаў у аб’ёме \$1 млрд», — сказаў ён.

Сяргей Румас падкрэсліў, што пры гэтым у адпаведнасці з дамоўленасцямі прадстаўленне ў заклад акцыі «Беларуськалія» ў якасці забеспячэння вяртання крэдыту не прадугледжваецца.

Даля ГРЫБАЎСКАЙТЭ:

«Беларускую апазіцыю цікавяць толькі грошы»

Такую думку выказала Прэзідэнт Літвы Даля Грыбаўскайта ў інтэрв’ю літоўскаму радыё, паведамляе БЕЛТА. Паводле слоў Далі Грыбаўскайтэ, прадстаўнікі беларускай апазіцыі амаль не гавораць аб незалежнасці, а проста «імкнучыся атрымаць больш грошай».

Прэзідэнт растлумачыла: «Калі гутарыш або чыеш, як размаўляюць некаторыя прадстаўнікі апазіцыі, то часцей за ўсё не чыеш, што іх прырўтатм і мтаэй з’яўляецца незалежная Беларусь». «Часцей за ўсё чуюм, што трэба больш грошай, і што Расія, у прынцыпе, сябар. Гэта, несумненна, выклікае ў нас пэўную занепакоенасць, паколькі нацыянальны інтарэсам Літвы з’яўляецца незалежны сусед, незалежная краіна», — падкрэсліла Даля Грыбаўскайтэ.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЎ

АБАМА ПРЫЗНАЎ СВАЕ ПАМЫЛКІ

Прэзідэнт ЗША Барак Абама прызнаўся, што рабіў памылкі ў барацьбе з эканамічным крызісам пасля абрання на прэзідэнцкі пост. Пра іх кіраўнік Белага дома распавеў у інтэрв’ю нямецкаму агенцтву DPA.

Па словах Абамаы, неўзабаве пасля ўступлення на пасаду ён не ведаў шмат чаго, што ведае цяпер, і гэта паўплывала на некаторыя яго рашэнні. Менавіта аслабленую эканоміку ЗША рэспубліканцы ставяць у віну Бараку Абаме перад прэзідэнцкімі выбарамі 2012 года. Яго таксама вінавацяць у тым, што за тры гады яго кіравання ўзровень беспрацоўа вырас да 9,1 працэнта. Асабліва востры канфлікт з апанентамі паўстаў падчас абмеркавання максімуму дзяржаўнага запачычэння, якое ледзь не прывяло да тэхнічнага дэфолту. Абама падкрэсліў, што ў момант, калі ён заняў пост прэзідэнта, сітуацыя ў краіне была вельмі цяжкай.

СТЫХІЯ БУШУЕ ў ЕўРОПЕ І АЗІІ

У Тайландзе ў выніку паводак загінулі 82 чалавекі.

З-за праліўных дажджоў, што абрушыліся на краіну ў панядзелак, затоплены 35 правячый на поўначы, поўдні, усходзе і ў цэнтры краіны. Цяпер узровень вады каля большасці дамбаў і загарод, узведзеных для абароны ад паводак, перыскае 80 працэнтаў максімальнай загрузкі. У зоне рызыкаў раптоўнага затоплення знаходзіцца амаль 600 тысяч чалавек.

Да чалавечых ахвяр прычылі ўраган «Каця», які разбушэваўся ў панядзелак над тэрыторыяй Вялікабрытаніі. У горадзе Дэрэм на паўночным усходзе Англіі моцны вецер паваліў дрэва, і яно ўпала на машыну. Вадцелькі загінуў, пасажыр у бальніцы. Урганічны вгтыр хуткасю до 130 км/г, а таксама ліўнёвая дажджы абрушыліся на шэраг раёнаў Шатландыі, Паўночнай Ірландыі, Уэльса і паўночнай Англіі. У многіх раёнах

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА КАТЭГАРЫЧНА СУПРАЦЬ ПЕРАНОСУ ТЭРМІНАЎ РЭАЛІЗАЦЫЎ ІНВЕСТПРАЕКТА «МІНСК-СІЦІ» І ЗМЯНЕННЯ ЯГО КАНЦЭПЦЫЎ

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар.)

У той жа час старшыня КДК лічыць магчымай далейшую рэалізацыю інвестпраекта з «Ітэраў» пры дадатковых гарантыях з боку інвестара аб своечасовасці выканання ўсіх этапаў праекта, прадастаўленні беларускаму боку магчымасцяў па прыячненні іншых зацікаўленых інвестараў пры недастатковым фінансаванні «Мінск-Сіці» пры заплаваных аб’ёмах капіталіных укладанняў і зрыўе тэрмінаў будаўніцтва. На думку старшыні Камітэта дзяржкантролю, неабходна таксама стварыць каардынаўчы орган з уключэннем у яго прадстаўнікоў усіх зацікаўленых бакоў у мэтах арганізацыі пастаяннага кантролю за ходам рэалізацыі праекта і канструктыўна-нава разгляду ўзнікаючых праблемных пытанняў.

Як далажыў старшыня Мінскага гарвыканкама Мікалай Ладуцкія, сумарны аб’ём прамых укладанняў дзяржавы за ўвесь перыяд рэалізацыі праекта складе каля \$2 млрд, уключаючы стварэнне інфраструктуры, кошт зямлі і прадстаўленні кампаніі прафэрэнцыі. На думку сталічных улад, у Беларусі ёсць магчымасці, каб гэты праект рэалізоўваец.

Так, першым этапам будаўніцтва плануецца ўвесці 225 тыс. кв.м жылля, тры паркінгі на 1,5 тыс. аўтамабільаў, гандлёвы цэнтр і адміністрацыйна-офісны будынак. Яго рэалізацыя запатрабуе укладання \$30-37 млн. Па дагаворы тэрмін завяршэння першага этапу будаўніцтва — 2013 год. Інвестар выступіў з прапановай аднесці тэрміны здачы аб’ектаў на 2014 год.

Што датычыцца выносу авіярамонтнага заводу, то, паводле слоў Мікаіла Ладуцкіі, усе работы неабходна пачаць не пазней за сакавік 2012 года.

Прэс-канферэнцыі

У 60-ці ПРАЦЭНТАЎ БЕЛАРУСКІХ ШКОЛЬНІКАЎ ЗАПЛЕЧНІКІ — НЕПАД’ЁМНЫЯ…

«З боку Міністэрства аховы здароўя за апошнія гады было зроблена шмат захадаў для таго, каб папярэдзіць развіццё ў беларускіх дзціей і падлеткаў школьназалежных захворванняў», — пра гэта заявіў журналістам падчас прэс-канферэнцыі загадчыца аддзялення гігіены дзціей і падлеткаў Рэспубліканскага цэнтру гігіены, эпідэміялогіі і грамадскага здароўя Ала МАЛАХАВА.

Пад школьназалежнымі захворваннямі маюцца на ўвазе, у першую чаргу, праблемы са зрокам і парушэнні постаці. Так, летась парушэнні вострыні зроку назіраліся ў 19,8 працэнта дзвяцікласнікаў, а парушэнні постаці дынагнсталіся ў 13,9 працэнта вучняў дзвяціх класаў.

Менавіта таму галоўны акант быў зроблены санітарна-эпідэміялагічнай службай на забеспячэнне школьнай новай вучнёўскай мэбляй, бяспечнай камп’ютарнай тэхнікай, а таксама на паліяшэнне штучнага асвятлення рабочых месцаў. Сёння практычна ва ўсіх навукальных установах рэканструяваныя сістэмы штучнага асвятлення: устаноўлены новыя лампы з выкарыстаннем электронных пускарэгулюючых прыбораў і нязначным эфектам мігцення. У пачатковых класах забараняецца ставіць для вучняў сталы — толькі вучнёўскія парты. Летась пачалі дзейнічаць новыя гігіенічныя патрабаванні да ўладкавання, утрымання і арганізацыі адукацыйнага працэсу ў агульнаадукацыйных установах.

У новых гігіенічных патрабаваннях, у прыватнасць, была знатаваная вага штодзённага камплекту падручнікаў для навучэаўцаў, — адтлумачыла Ала Малахава. — А яшчэ раней мы ўвялі абмежаванні на вазе школьных падручнікаў. Калі з’явіліся першыя беларускія падручнікі, то вага некаторых з іх даходзіла да 600-700 грамаў. Цяпер дзейнічаюць жорсткія патрабаванні: калі размова ідзе пра падручнік для вучняў пачатковай школы, то ён не можа важыць больш як 300 г, для вучняў 4—6-х класаў — не больш як 400 г, для 7—9-х класаў — не больш як 500 г, для старшакласнікаў — да 600 г. У выпадку, калі ўмясціць увесь аб’ём інфармацыі ў кнігу такой вагі немагчыма, падручнік павінен быць падзелены на дзве часткі.

Разам з пісьмовымі прыладамі вага штодзённага комплекта падручнікаў для вучняў 1-а і 2-а класаў школ не павіна перавышаць 1,5 кг. Для вучняў 3-4 класаў — 2,5 кг, 5-х і 6-х — 3 кг, 7-х і 8-х — 3,5 кг і 9-11-х класаў — 4 кг. Прычым педагогі павіны сачыць за вагой школьных сумак сваіх выхаванцаў. Па словах

Алы Малахавай, калі санітарныя ўрачы правяралі вагу школьных сумак, то на свае вочы пераканаліся, што прыкладна 60 працэнтаў дзціей не зьядта на шмат лішніх прадметаў (не патрэбных падручнікаў, энцыклапедыі, кніг, гульняў і гэтак далей), якія яны элементарна забываюць адтуль дастаць (асабліва гэта тычыцца вучняў пачатковай школы). У пачатковай школе ўвогуле павіны быць прадугледжаны індывідуальныя шафкі-ячэйкі або ўбудаваныя шафды для захоўвання прыладаў для ўрокаў працоўнага навучання, кніг для дадатковага чытання ў класе, падручнікаў, энцыклапедыі і вучнёбных дапаможнікаў.

«Трэба мець на ўвазе, што толькі набор гушыч важыць кілаграм, таму насіць яго ў ранцы ці заплечніку дзціцяў штодня не трэба», — дадавала Ала Малахава. — Лепш пакінуць яго ў школе. Тое ж можна сказаць і пра шматлікія энцыклапедыі, дадатковыя шыткі, альбомы і г. д. Пры праектаванні, будаўніцтве і рэканструкцыі будынкаў агульнаадукацыйных устаноў індывідуальныя шафы павіны быць прадугледжаны таксама і для вучняў старэйшых класаў — на еўрапейскі ўзрор.

Прэм’ер-міністр Мікаіл Мясніковіч таксама лічыць, што інвестпраект можа быць ажыццяўлены, і падкрэсліў, што бярэ яго рэалізацыю пад уласнае куратарства.

«Я разумею, што ўрад гэтым праектам не займаецца, але майце на ўвазе, што вы за яго з сённяшняга дня адказваеце. І я вам раю не чакаць 2013 года», — падкрэсліў Прэзідэнт, звяртаючыся да прэм’ер-міністра.

У сваю чаргу старшыня савета дырэктараў міжнароднай групы кампаній «Ітэра» Ігар Макараў адзначыў, што праект цяпер не мае тоў прывабнасці, як у пачатку работы над ім. Ён таксама заклікаў да больш цеснай каардынацыі зацікаўленых дзяржаўных органы і звярнуў увагу на неабходнасць чыноўнікаў хутчэй вырашаць бягучыя бюракратычныя пытанні. Звяртаючыся да Ігара Макарава, Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў: «Я са сваёй боку зрабіў усё, аб чым вы прасілі, і нават больш таго. Не спрабуйце мяне сёння пераканаць, што тут хтосьці вінаваты, але толькі не вы — гэта марнаванне часу!»

«Ніякіх перанасяў тэрміну больш не будзе! Ніякіх ільгот дадаткова не будзе! Усё, што на сённяшні дзень існуе: можаж — будуй, не можаж — прыйдзі і скажы, што не можам мы ў гэтых умовах будаваць», — заявіў кіраўнік дзяржавы.

Паводле слоў Прэзідэнта, у такім выпадку рэалізацыя гэтага праекта будзе прапанавана іншым інвестарам, якія ўжо сёння выказваюць сваю зацікаўленасць. «Ну, калі не можа сёння Макараў тут аб’ектыўна будаваць, не падабаецца, стратны праект або яшчэ нешта — аддайце яго мне, што ён можа будаваць. А астатняе няхай будуюць іншыя», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

«Запомніце: першы этап — гэта канец гэтага года, калі па ўсіх напрамках не будзе ва-

Прэс-канферэнцыі

— не больш як 500 г, для старшакласнікаў — да 600 г. У выпадку, калі ўмясціць увесь аб’ём інфармацыі ў кнігу такой вагі немагчыма, падручнік павінен быць падзелены на дзве часткі.

Разам з пісьмовымі прыладамі вага штодзённага комплекта падручнікаў для вучняў 1-а і 2-а класаў школ не павіна перавышаць 1,5 кг. Для вучняў 3-4 класаў — 2,5 кг, 5-х і 6-х — 3 кг, 7-х і 8-х — 3,5 кг і 9-11-х класаў — 4 кг. Прычым педагогі павіны сачыць за вагой школьных сумак сваіх выхаванцаў. Па словах

Ала Малахава расказала журналістам і пра гігіенічныя патрабаванні да вучнёўскай рацэаў, запобячэння і партфельаў: вага скургалатарыйных вырабаў, разлічаных на вучняў пачатковых класаў, павіна быць не больш за 600-700 г. А заплечнікі партфеляў, разлічаны на навучэаўцаў сярэдніх і старэйшых класаў, павінен важыць не больш за кілаграм. Значыць, агульная вага заплечніка старшакласніка разам з камплектам падручнікаў павіна быць у межах 5 кг. Акрамя вагі, была абмежаваная таксама шырыня партфеля, яго вышыня і нават колькасць накладных кішэняў, бо чым больш кішэняў, тым большай будзе ў падлетка спакуса па класцы туды нешта лішняе.

Адказваючы на пытанні журналістаў наконт медыцынскага суправаджэння эксперыменту па ўкараненні ў навукальны працэсе ў пачатковай школе нэтбукаў, спецыяліст паведаміла:

— Пра масавы пераход школы на выкарыстанне нэтбукаў гаварыць пакуль заўчасна. Увогуле падчас эксперыменту будзе вывучацца мэтазагоднасць выкарыстання нэтбукаў у навукальных працэсах. Ці прынясе яго чаканы педагогацкі эфект? Тым больш не варта думаць, што нэтбук замяніць школьнікам кнігу. Варта

Вучні 2-х класаў павіны траціць на выкананне хатніх заданняў не больш чым 1,2 гадзіны, 3-х і 4-х класаў — 1,5 гадзіны. Час, затрачаны на выкананне задання па адным вучнёбным прадмеце, не павінен перавышаць у 2-м класе 20 хвілін і 30 хвілін — у 3-м і 4-м класках. У 5-х і 6-х класах на выкананне хатніх заданняў адводзіцца максімум 2 гадзіны, у 7-х і 8-х — да 2,5 гадзіны і ў 9—11-х — да 3 гадзін.

мець на ўвазе, што чытанне кніг не толькі трэніруе зрокавую памяць, але і спрыяе развіццю ў дзціей пісьменнасці, чаго не скажаж пра камп’ютары. Прызначаю, што мы занепакоеныя даволі невялікім экранам нэтбукаў. Паколькі раней нэтбукі ў школах не выкарыстоўваліся, то і аднаведных гігіенічных нарматываў не існуе: трэба будзе вызначыць, якім

дня. Варта мець таксама на ўвазе, што калі для адных бацькоў на першы план выходзіць склад тканін, то для іншых не меншае значэнне мае і цена вырабаў. Можна думаць, што ў гэтым годзе беларускімі вытворцамі быў зроблены акант якраз на выпуск больш таннага школьнага адзення…

Надзея НІКАЛАЕВА.

Спорт

«Дынама» з перамогі стартавала ў КХЛ

Адкладзены старт мінскага «Дынама» ў КХЛ адбыўся ў панядзелак. Трагедыя ў Яраслаўлі яшчэ доўга будзе нагадаваць аб сабе і бальшыцкім, і хакеістам. Калі на матч з «Лакаматывам» анансавалася ашнлар (за дзень да яго было раскуплена большшая частка — 11 тысяч білетаў), то ў панядзелак «Мінск-арэна» ашнлару не сабрала. Не ў лепшым стане і гульцы, якім трэба выйсці на лёд і прадэманстраваць, што жыццё працягваецца. Паводле слоў Марэка Сікоры, не ў лепшым псіхалагічным стане знаходзіцца варатар Андрэй Мезін, які стартуіць матч сабраў у авіякатастрофе. Яго ў стартывань матчы супраць «Авангарда» вымушаны быць змяніць лесянер Кевін Лаланд.

Тым не менш, старт атрымаўся ўдалым: 4:1. Нягледзячы на два першыя перыяды, якія для наашай каманды складаліся не лепшым чынам. Да пачатку заключнай трэці мінчане аступалі 0:1. Маглі і больш, але

Штанге ўсё ж дадуць адпрацаваць кантракт цалкам

Учора са спасылкай на расійскі «Спорт-Экспресс» мы паведамлялі, што гаюўны трэнер нацыянальнай каманды па футболе Бернд Штанге можа не адпрацаваць да заканчэння абдорачнага цыкла, у якім засталася правесці ўсяго адзін матч (7 кастрычніка супраць зборнай Румыніі), бо задчыя выхду на чэмпіянат Еўропы аказалася невырашанай. Аднак, як паведаміў «Прэсболу» першы намеснік старшын Беларускай федэрацыі футбола Сяргей Сафар’ян, звальняць датэрмінова нямецкага спецыяліста не плануецца: — Бернд Штанге адпрацуе свой кантракт цалкам.

У беларускіх барцоў — серабро чэмпіянату свету

Беларускі спартсмен Элбек Тажыёў (вагавая катэгорыя да 55 кг) заваяваў серабро чэмпіянату свету па грэка-рымскай барацьбе, які праходзіць у турэцкім Стамбуле, паведамляе БЕЛТА.

Акрамя таго, Элбек Тажыёў і Цімафей Дзейнічэнка (96 кг), які заняў 5-е месца, заваявалі алімпійскія ліцэнзій ў Лондан-2012. Тажыёў у сьвацты за золата ўступіў Раўшану Байрамаву з Азербайджана, а

«ГАЗПРАМ» АДЗНАЧАЕ ПРАДУКЦЫЙНАСЦЬ ПЕРАГАВОРАЎ З БЕЛАРУССЮ ПА ЦАНЕ НА ГАЗ

Учора ў цэнтральным офісе ААТ «Газпрам» адбылася чарговая сустрэча старшын праўлення Аляксея Мілера і першага намесніка прэм’ер-міністра Беларусі Уладзіміра СЯМАШКІ, паведамлілі БЕЛТА ў прэс-службе «Газпрама».

Бакі прадэсцілі перагаворы па умовах паставак і транзіту расійскага газу, у прыватнасці — па ўзроўні цаны на газ. У адпаведнасці з дасягнутымі ў лінеі дамоўленасцямі, вырашэнне гэтых пытанняў звязана з вызначэннем параметраў набыцця «Газпрамам» 50 працэнтаў акцыі ААТ «Белтрангас».

«Аляксей Мілер і Уладзімір Сямашка адзначылі прадукцыйнасць бягучага дыялогу і выказалі упэўненасць у тым, што завяршыць перагаворы і падпісаць новыя кантракты на пастаўку і транзіт газу стане магчымым у пачатку снежня 2011 года», — адзначылі ў прэс-службе ААТ «Газпрам».

31 снежня 2006 года ААТ «Газпрам» і ААТ «Белтрангас» падпісалі кантракт на пастаўку і транзіт газу ў 2007-2011 гадах. Дакументам, у прыватнасці, была вызначана формула цаны з 1 студзеня 2008 года (якая адпавядае формуле цаны пры пастаўках расійскага газу ў Еўропу), а таксама паніжаючыя каэфіцыенты цаны на 2008-2010 гады (0,67, 0,8 і 0,9 адпаведна). У жніўні 2011 года старшыня ўрада Расіі Уладзімір Пуцін даручыў Міністэрству энергетыкі Расіі і ААТ «Газпрам» вызначыць вельмі паніжаючыя каэфіцыенты цаны на газ для Беларусі з 2012 года. ААТ «Газпрам» мае 50 працэнтаў акцыі ААТ «Белтрангас».

Я размаўляў па-беларуску з… камп’ютарам

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

— Ці ёсць якія-небудзь цяжкасці з распрацоўкамі?

Юрась ГЕЛІЗВІЧ:

— Складанае пытанне — пастаноўка нацискаў у словах. Складанасці таксама ёсць з абрэвіятурамі, лічбава-літарнымі абазначэннямі (напрыклад, назвы самалётаў, верталётаў, хімічных формулы і іншае). І напярчэ калі чытанне нейкага тэхнічнага тэксту можа быць здавальняючым, то літаратурны тэк

Ці такі цікавы мультыцік, як яго малююць?

П А законах фізікі паветраны шар не можа ляцець без павятра. А па законах мультыплікацыі — можна і ў космас без скафандра адрывацца. Пра гэта добра ведае дзіцячая анімацияная студыя «Мы Ёсцы!» — каманда маладых хлопцаў і дзяўчат, што распачала ў Беларусі цудоўную справу — стварэнне мультфільмаў разам з хворымі дзецьмі.

ШТОТЫДНЭВЫ МУЛЬТПАХОД

Субота. Бараўляны. Рэспубліканскай навукова-практычнай цэнтр дзіцячай анкалогіі і гематалогіі. У маленькіх пацыентаў гасці. Дзіцячы і цікавы пацыентаў гасці. «Пойдем з намі мультыкі малюваць!» — А як гэта? — Зараз раскажам і пакажам». У гульнівым пакоі паступова збіраюцца дзеці і з цікавасцю пазіраюць на вялікі канверт з надпісам «Ясік і Со», малюнок з Эйфелевай вежай і фотаапарат.

Звычайна мы робім мультыкі так: прадумваем гісторыю, малюем яе герояў і выражаем, а на вялікіх аркушах малюем месца, дзе з нашымі персанажамі нешта адбываецца, — тлумачым дзецям валанцеры, — Сёння мы ўжо закончваем здымаць мультыкі, таму нам трэба толькі рухаць герояў і фатаграфаваш гэта.

А пра што мультыкі? — Пра мары і каханне. У беларускай вёсцы Парыж жыло халава Ясік. Яно вельмі хачела навучыцца ляццець, але ў яго нічога не атрымлівалася. Аднойчы бусел вывясіў дапамагчы Ясіку і ўзяў яго з сабой у палёт. Тут пачалася навальніца, і бусел герой не здолеў утрымацца і напал на спіне. Калі Ясік прызымаўся, убацьнуў надпіс «Парыж» і падумаў: «Выдатна, я недалёка адляцеў». Але, калі ён паглядзеў на Эйфелеву вежу, зразумев, што знаходзіцца ў сапраўдным французскім Парыжы. І там ён перш-наперш захакаўся!..

На працягу знаёмства з сюжэтам дзеці яшчэ адкрываюцца для сябе таямніцы мультытворчасці: персанажы павінны выплываць на

фоне, таму трэба абвясці іх фламастамарам, а каб зняць, іх павярнуць шар здуваецца і ляцціць, трэба намалюваць пры розных шары і своечасова памяншаць іх месцамі.

Вось тут усе, што мы вам раскажам, але ў асобных малюнках, — паказваюць валанцеры на раскардоўку. — Гэта ўжо зроблена, а тое, як жакобі гуляюць, а потым ляццяць у космас, мы зараз будзем здымаць самі.

Бедная жакобі! А дзе ж ім браць кісларод без скафандраў? — абуралася дзеці.

На здымачнай пляцоўцы пачынаецца работа. Цяпер за сталом сядзяць ужо не Дзяніс, Таня, Андрэй ці Міша, а аператар, памочнік рэжысёра, грымёр і адказны за рух персанажаў. Рукі з кадр! Вось так яны нібы ляжаць на дарозе, а так — ужо ідуць. Шчоўкі! Клеймі наступны фон. Шчоўкі! Пара гадзін — і мультыкі завершаны. Мара Ясіка ўсё ж такі збылася: ён ляцціць, дзіцячы з сяброўкай-прыгажуняй.

Як вы думаеце, што яна можа яму казаць?

— Што ў Парыжы вельмі смачныя мукі.

ДЗЯЦЕЙ ЦІКАВАЦЬ ПЯЦЬ «А»

— У апошнім кадрам размова не спыняецца. Трэба склаці ўсе матэрыялы на месца, і ў юных аніматараў яшчэ шмат пытанняў.

— А якія мультыкі ў вас ужо ёсць?

— У нас іх шмат — пра мары, пра будучае, добрыя справы, школу, сям'ю. Са студзеня 2010 года ўжо набірлася каля 20. Але не ўсе даведзены да ладу.

— А чыя гэта будзе ідэя?

Нашы сябры ездзілі ў Маскву, пазнаёміліся там з расійскімі студыямі і падумалі, што ў нас таксама можна рабіць мультыкі. Мы ўсе вылучылі гэтаму тут разам з дзецьмі.

— А чаму вы не адразу робіце мультыкі?

— Таму што для гэтага трэба прадумаць сцэнарый, намалюваць сюжэт, зняць, запісаць гук, потым усё эманіраваць. А мы ўсе дзеці вучымся ці працуем, таму не ўвесь час можам прысвячаць мультыкам. Але вы абавязкова ўбачыце свой.

— А навошта вы запісалі нашы імёны?

— Каб у канцы мультыка напісаць, хто ж яго рабіў. І каб вы ганарыліся сабой.

— А вы прыйдзеце яшчэ?

— Абавязкова!

ЦУДАДЗЕЙНЫЯ МАЛЮНКІ

Назва студыі «Мы Ёсцы!» пралавалі самі дзеці. Па словах валанцераў, гэта зацвярдзэнне на жаданне жыць, марыць, чакаць часоўці добрага. Калі малюеш з дзецьмі, забываеш пра двухметровую кропельніцу побач. Яны таксама забываюць.

— Хоначка, каб дзеці вылучваліся мультыкамі. Для гэтага раней мы малювалі з імі тое, як яны ўяўляюць сваю хвааробу, як дастаюць яе, што з ёй робяць. Свой малюнак дзеці паказвалі маме, тату, бабуні і расказвалі, як сталі здаровымі.

Студыю запрашаюць у розныя месцы, але пакуль людзей халае толькі на анкацэнтр у Бараўлянах і псіханеўралогічны інтэрнат у Навінах. Прычым новыя памочнікі з'яўляюцца часта. Хтосьці застаецца, а хтосьці прыходзіць толькі адзін раз.

Планаву ў аніматараў ад гэтага не памянаецца: ёсць ідэя выпусціць дыск, каб грошы ад яго продажу пайшлі на дапамогу дзецям, і стварыць міжнародны мультфільм з такімі ж студыямі ў Маскве, Санкт-Пецярбургу і Кіеве, вывесці дзецяцкі на фестывалі і пашырыць географію сваіх мультпаходаў.

Чаму яны гэтым займаюцца? У кожнага свой адказ на гэтае пытанне, але агульнае ўзруненасць і івананіі цуду — яны ж іх і малюць.

Да надання часу ўсе фарбы, алоўкі, паперу, цукеркі на «прэм'ерныя» паказы валанцеры купіліся самі. Цяпер у іх ёсць невялікі бюджэт — чатыры мільёны за перамогу ў конкурсе сацыяльных ідэй.

Ёсць і людзі, якія ім дапамагаюць. Калі вы таксама хочаце дапамагчы студыі — парадаў, дапамогай у мантажы, ідэях, цукеркай, рублём, — наведвайце сайт www.miest.gazvitiye.by.

Вераніка МОЛАКАВА.

НА ДЫСКАТЭКУ 3 МАМАЙ?

Што такое фэйс-кантроль і дрэс-код, на дыскатэцы ў сельскім клубе не ведаюць, прычым асноўная частка тых, хто прыходзіць патанчыць, — падлеткі ад 13 да 17 гадоў. У гэтым узросце бацькоўская апека пачынае пераходзіць. Паколькі ўжо выбраўся на шацары — няўжо захацца быць дома ў дзесяць? Наўрад ці.

Рэдка візіты ў вёску, адкуль я родам, звычайна прыпадаюць на выхадны. Адметнасцю вясковай начнай атмасферы, у адрозненне ад вялікага горада, які ніколі не спіць, можна назваць поўную цішыню. І толькі ў выхадныя з вуліцы, дзе знаходзіцца сельскі Дом культуры, даносяцца гукі музыкі і вясёлыя крыкі. Пасля дыскатэкі размовы і крокі разам з іх стваральнікамі гадзін да трох яшчэ носяцца па вясковых вуліцах, прымушаючы бабублек падымца за ложкаў і сварыцца, каб далі паспаць.

Асноўныя аматары вясковага начнога жыцця — падлеткі. Той факт, што, згодна з Кодэксам аб адміністрацыйных правапарушэннях, у такі позні час яны не маюць права з'яўляцца на вуліцы без суправаджэння дарослых, ніяк не пераходзіць. Гэта ж родная вёска, дзе знаёмы кожны плот. Што можа здарыцца?

Прадстаўнікі Міністэрства ўнутраных спраў з такім меркаваннем не згодны. Па словах намесніка начальніка аддзела ўпраўлення прафілактыкі МУС Беларусі Валерыя МЯЛЕШКІ, сельскія клубы часта парушаюць забарону на допуск падлеткаў на начныя дыскатэкі. У сувязі з гэтым, у Кодэкс аб адміністрацыйных правапарушэннях хочунці ўнесці пэўныя змены. Напрыклад, плануецца прыняць ад адказнасці бацьку ці тых, хто іх змяняе, калі падлетак ідзе ў суправаджэння гуляе на вуліцы ноччу. Якія гэта будучыя санкцыі, пакуль казаць рана.

Дзесяцім да 14 год, хутчэй за ўсё, дазволіць быць без суправаджэння да 22.00. Старэйшыя школьнікі змогуць гуляць да 23 гадзін. Змены пачнуць дзейнічаць напрыканцы гэтага года альбо ў пачатку наступнага. Што ж даччыцка менавіта наведвання падлеткаў дыскатэ, у Беларусі са студзеня 2011 года дзейнічае атрыкул 17.2 Кодэкса аб адміністрацыйных правапарушэннях пад назвай «Допуск на начныя дыскатэкі, у культурна-забаўляльныя клубы непаўналетніх». Пазней чым у 23 гадзіны нводны школьнік не павінен знаходзіцца на дыскатэ, калі няма суправаджэння (бацькоў ці настаяўніка).

Паколькі пакадзі дзецяцкі без забарука падымца толькі ў надобрага чалавека, у большасці беларускіх школ на дыскатэцы за дзецьмі наглядаюць педагогі. Сваімі ўражаннямі згадзілася падзяліцца настаяніца адной са школ Брэстчыны:

— Наяўнасць настаяўніка на дыскатэцы ў плане паліпшэння дысцыпліны досыць умоўна. Вучань, можа, і пасаромецца весці сябе непрыстойна ў маёй прысутнасці. Але ж дастаткова выйсці за межы клуба — і тут ужо падлетак сам сабе гаспадар. Летам мы дзяжурым з 22.00 да 23.00, а ў вучэбны час — з 20.00 да 22.00. Шчыра кажучы, «жыццё» на дыскатэцы пачынаецца якраз тады, калі настаяўнік сыходзіць. Асноўная частка дзецяцкі пасля адведзенага для дзяржурства часу толькі з'яўляецца ў клубе. Праўда, я чула, што ў некаторых школах настаяўнік сядзіць на танцах ад апошняга — гадзін да 12. Гэта ўжо як дзе заведзена.

У графіку, дзе пазначана, хто ж у гэтыя выхадныя прасочыць, каб вучні чаго не нарабілі, запісаны і бацькі. Толькі яны чамусьці не надта жадаюць гэты абавязак выконваць. Ды і ўявіце стаўленне падлетка, які ва ўсім хоча выглядаць, як дарослы. Вось дык сітуацыя: «Мама, а пайшла са мной на дыскатэку!». Тое, што бацькоў да адказнасці могуць прыцягнуць, калі дзіця знаходзіцца без нагляду, дык гэта, лічу, правільна. А то часта атрымоўваецца, што людзі дзецяцкі нарадзілі, а калі тыя недзе нашкодзіць, адразу школа вінаватая.

Знаёмыя вясковыя падлеткі таму факту, што пасля 23.00 у клубе ім знаходзіцца нельга, шчыра здзіўляліся:

— Настаўнік сыходзіць у адзінаццаць, а мы яшчэ застаёмся. Дыскатэка ж да дванаціцці, а то і да гадзіннога, калі папрасім, — расказвае 14-гадовае Юля з Кобрынскага раёна. — Бацькі мяне заўжды адпускаюць гуляць, бо ведаюць, што са мной сяброўкі і што мы нікога дрэннага не робім.

— А калі б усё было болей строга і пасля 23.00 на дыскатэцы сапраўды таць з сябрамі знаходзіцца забаранілі, што б сталі рабіць?

— Ну, летам можа проста па вуліцы б гулялі, а зімой — нават не ведаю. А ўвогуле, калі б усіх падлеткаў пасля адзінаціцці з клуба адправілі дадому, то там амаль нікога не засталася б.

Цікава, а як бацькі глядзяць на перспектыву быць пакаранымі за тое, што адпускаюць дзецяцкі гуляць у позні час? **Вера ГЛУШКО працуе паварам у ДУА «Сухопальскі ВПК дзіцячы сад-СШ» і выхоўвае двух сыноў-падлеткаў.**

— Такое рашэнне, з аднаго боку, досыць правільнае: усё жыццё бацькі хочунці, каб дзеці прыстойна сябе паводзілі і не прымушалі непакойца, але не заўжды жадаюць, для гэтага нешта рабіць. Толькі ж праблема ў тым, што дзеці не заўжды слухаюцца. Вось я выхоўваю сваіх хлопцаў адна. Іх жа не прывяжаш, каб нікуды не хадзілі. Быць прыцягнутай да адказнасці за тое, што не змагла дагаварыцца з упасным сынам, — сітуацыя непрамысляная.

Ганна ГАРУСОВІЧ.

Жыццё ў агнях

Кажуць, што на агонь можна глядзець вечна. Гэта такая сцыхія, якую цяжка кіраваць: яна свабодалюбівая, незалежная, таямнічая... Яшчэ ў старажытнасці людзі імкнуліся «прыручыць» яе, накіраваць у патрэбны напрамак, аднак... гэта не заўсёды было магчыма. Сучасных «уладароў» агню называюць фаершчыкамі. Гэта людзі, якія пры дапамозе агню робяць сапраўдныя шоу: круцяць запаленыя прылады, выдыхаюць агонь... Назаўжды запамінальнае відовішча! Аб асаблівасцях фаер-шоу я пагугарыла з Тацянай Карнейка, дзяўчынай, якая не баіцца агню і ведае, як яго прыручыць.

— Як даўно займаецеся фаер-шоу? З чаго пачыналі?

— Фаер-шоу я займаюся з 2006 года. Пачалося ўсё з таго, што я прыйшла на ірландскія танцы. І заўважыла, што некаторыя з вучняў, акрамя таго, што танцуюць, круцяць у руках нейкія палкі і іншыя прылады. Мяне гэта зацікавіла, і я папрасіла, каб і мяне гэтакму навучылі. Мяне запрасілі на трэнерку, куды я з цікавасцю хадзіла. А праз нейкі час мне сказала: «Ну што ж, хутчэй за ўсё, будзеш фаер-шоу робіць? Тады бяры рабочую прыладу, падпальвай і круці!». Я спачатку спалохалася нават, а пасля паспрабавала... І з таго часу кручу!

— Як прайшоў першае знаёмства з агнём?

— Было вельмі страшна. Па-першае, прылада была вельмі грозная — такая ўжо не выкарыстоўваецца. Намоткі (тое, чым абмотваюць прыладу, каб запаліць) былі вельмі вялікімі і размяшчаліся блізка каля рук. Па-другое, усё дзейства адбывалася на прыродзе, у лесе, у навалніцы. Быў вельмі моцны вецер, які здуваў агонь на мяне. Усё было доволі страшна, аднак мне пасля так спадабалася!

— А дзе можна зараз навучыцца гульні з агнём?

— Зараз гэта не праблема. Па-першае, шмат інфармацыі размешчана ў інтэрнце — відэа з апісаннем трукцаў, фотаздымкаў... Па-другое, дзейнічаюць спецыялізаваныя школы. Напрыклад, школа пры вулічным «Шальмоўскім Тэатры Дыгрыз». Гэта першы вогненны тэатр у Беларусі, які ўзнік у 2005 годзе. Якраз зараз там ідзе набор. Можна навучыцца і ў аматараў, якія вучаць адно аднаго. Такія сустрачы можна ўбачыць у інтэрнце ў розных групочках.

— Пачынаючы фаершчык адразу працуе з агнём?

— Не, ведама. Патрэбна пэўна час займацца без агню. У кожнага гэты час доўжыцца па-рознаму. Хтосьці пачынае захапляцца, яму гэта падабаецца.

Узвэганы конкурс

ЛІСТОУКІ — РУКАМІ ДЗЯЦЕЙ
12 верасня ў нашай краіне стартуваў конкурс дзіцячых лістовак «На абароне будучага пакалення», які працягнецца да 16 снежня гэтага года.

Мерапрыемства арганізавана міністэрствам унутраных спраў сумесна з міністэрствам адукацыі, аховы здароўя, інфармацыі, спорту і турызму, культуры і Нацыянальным цэнтрам прававой інфармацыі Рэспублікі Беларусь. Асноўная мэта конкурсу — папярэджанне супрацьпраўных паводзінаў, прафілактыка шкодных звычак і фарміраванне здаровага ладу жыцця.

Свае праекты на суд журы могуць дасялаць маладыя людзі ва ўзросце ад 12 да 18 гадоў, а таксама аўтарскія калектывы непаўналетніх (не больш за 3 чалавекі). Для гэтага неабходна да 30 лістапада 2011 года запінуць электронную форму на Дзіцячым прававым сайце (<http://mir.pravo.by/>) і раздзел «Конкурсы і віктарыны». Да матэрыялаў прад'яўляюцца наступныя патрабаванні: фармат файла — jpg, памер выявы — не менш за 1024x768 пікселяў. Узнагароджанне пераможцаў адбудзецца ў горадзе Мінску ў першай палове снежня. Лепшыя работы будучы размешчаны на бібрдах, а таксама ва ўстаноў адукацыі, культуры, спорту, аховы здароўя, у месцах масавага знаходжання грамадзян.

Іа, ён прысвячае гэтай справе ўвесь вольны час. А хтосьці — займаецца для сябе раз у тыдзень, у месяц — як атрымоўваецца, і ў яго часта не халае смеласці ўзяць агонь у рукі, хоць, на самой справе, смеласць патрэбная толькі ў першы раз.

— Наколькі небяспечнае такое захапленне, як фаер-шоу?

— У прычыне, яно небяспечнае, калі выконваць правільна бляскі, то рызыка атрымаць траўму маленькая. Абавязкова трэба намачыць валасы і адзенне вадой, а таксама добра адціскаць прыладу пасля таго, як замочыць яе ў газе. Неабходна быць да канца ўпэўненым у тым, што можаш ужо працаваць з агнём. Але ў той жа час, усякае можа здарыцца. Можна адравацца кусок намоткі і паляць ці табе ў галаву, ці ў гледзючы. Магчыма і такое, што прылада вылеціць з рук — ад гэтага ніхто не застрахаваны. Бывалы выпадкі, што валасы загараліся. Тыя, хто плюецца полымем, спальвалі бароды ўвогуле, чым складаней прылада, тым больш майстарства патрэбна, каб яе кантраляваць.

— Які мінімум экзіпрытні павінен быць у фаершчыка перад пачаткам трэнеркі?

— Усё залежыць ад таго, якой прыладай вы будзеце працаваць. Калі плануецца займацца палкамі, то лепш купіць ці зрабіць самому палку даўжынёй прыкладна 1,5 метра. Калі іншыя прылады — напрыклад, поі (гэта такі шарык на панцэўку), тады лепш прыйсці ў спецыяльную школу. Там вам дадуць неабходныя для трэнеркі прылады, расказваюць, як іх зрабіць самастойна, ці прапаноўваюць купіць тут жа. Дзейнічае таксама майстарыя вогненага рэвізю «Граб», дзе выконваюць неабходныя прылады на заказ.

— Вы ўжо назвалі палкі, поі... Якія яшчэ ёсць прылады?

— Інструмента на самой справе вельмі шмат. Ёсць так называемыя «палм торчы» — гэта нешта ў выглядзе драцінай свечкі, якую чапляюць на руку; ёсць «вееры», ёсць «снкі» — гэта амаль тое ж самае, што і поі, толькі вельмі доўгія. Існуюць таксама «драган-стафы» — гэта тая ж палка, толькі з разгалінаванымі зверху. Яшчэ ёсць «каметы» — гэта вялікі шарык на доўгай вярочцы, а «роўн-дарт» — маленькі шарык на доўгай вярочцы.

— Можна казаць, што ў вас склаўся сапраўдны жаргон фаершчыкаў...

— Так... І што цікава, усюды ён розны. Адну прыладу людзі могуць называць па-рознаму. Напрыклад, фаершчыкі да сённяшняга дня спрачаюцца аб тым, як правільна казаць — «поі», «пулі ці «пуА». (Заканчэнне на 2-й стар. «ЧЗ».)

Фота Волы ЛУКЕВІЧ.

Са студэнцкай лавы — у зорную будучыню!

Якія вышні асацыяцыі з пачаткам верасня? Лістоўка, што змяняе свой колер, цёлпыя дажджы, а можа, вясенняя дэпрэсія? Між тым, у гадоўці гэты час звязаны з неабходнасцю ўключыць зусім яшчэ летнюю галаву і ўгадаць словы «семінары», «залкі» і «сесія». Часцей за ўсё студэнты не імкунца да гэтага, а вольны дзень персонны, як аказалася, зусім не супраць панастальгравач!

Тыя, кім па праве можа ганарыцца любая лавы-матар, з задавальненнем успаміналі і распавядалі пра сваё студэнцкае жыццё. Хто яны? У першую чаргу, асобы, у якіх атрымалася ператварыць сваё захапленне ў любімую справу ўсяго жыцця.

Георгій Калдун: «Ніколі не верну ў выраз «збег акалічнасці!»

ДАВЕДКА:
Родны горад — Мінск.
Вучоба: факультэт геаграфіі БДУ.
Музыка, аўтар большасці ўласных песень, тэле- і радыёведучы, удзельнік шматлікіх музычных тэлепраектаў, упадальнік двух «Гран-прі» ў Нацыянальным тэлевізійным конкурсе «Тэлеварышыня-2010, 2011» у намінацыі «Лепшы тэлеведучы на думку гледачоў» і... нязменны ваяцкі ў дзіцячым аздараўленчым лагеры!

— Матывацыя паступлення на географ дасяць простая: пляцыць за падрыхтоўчымі курсамі альбо рэпетытарам на той момант не было магчымасці, і бацькі, географы па адукацыі, рыхтавалі мяне да ўступнага кампаніі самастойна. Я не магу сказаць, што калісьці лічыў географію сваім прызначэннем, але я абсалютна не шкадую аб выбары спецыяльнасці: мне заўсёды было цікава тое, што вакол мяне, і географічны факультэт значна пашырыў мой круггляд. Конкурс, калі я паступаў, быў дастаткова вялікім, існавала рызыка апынуцца на платным аддзяленні, вучоба на анім, мусіць, была б проста непасильнай для сямейнага бюджэту. Але ж мне ўдалося набраць роўна праходны бал.

— Уражання ад студэнцкага жыцця з лішкам перакрылі якія-небудзь

Але музыка заўсёды была на першым месцы: яшчэ бацька, сапраўдны меламаман, прывічаву любіць да яе. Самастойныя заняткі па вакале, ігра на гітары прысутнічалі ў маім жыцці са школьных гадоў, але паступова прыйшоў ўсведамленне таго, што трэба пачынаць, нарэшце, прафесійна займацца тым, што прыносіць маральнае задавальненне. Я абсалютна не саромеюся таго, што пару разоў спяваў у пераходках, ды і выступаў на вясялях халапа (на першым вяселлі, дзе спяваў Георгій, ён выканаў 19 песень, у тым ліку арыю Хрыста з рок-оперы «Ісус Хрыстос — суперзорка» Э.Л. Уэбера. — Аўт.).

Сабраны да таго часу музычны матэрыял і манера зносіні зацікавілі кіраўніцтва тэлеканала АНТ. Але яшчэ даўдоўга да гэтага ў маім жыцці з'явілася праца на «Альфараштэ» ў пары з сябрам Паўлам Стахоўскім (знаёмства з якім, дарэчы, адбылося падчас вучобы ва ўніверсітэце (1997—1998 г.) і гульніў КВЗ (цяпер Георгій у пары з Паўлам вядуць ранішняе шоу на радыё АНТ). Нам было цікава рабіць гумар, здавалася б, з павятра, абсалютна вар'яцкіх думак, заснаваных на сучуччых і каламбурах, і гэта здалася пацешным не толькі нам, але і радыёслухачам, якія проста стаміліся ад аднастайнага матэрыялу і вельмі «правільнай» працы ў эфіры.

— Я вырастаю з сямі стаматолагаў і гатова была падтрымаць сямейную традыцыю. Але брат, які вучыўся ў Гродзенскім медыцынскім вучылішчы, паставіў крыж на маёй будучай кар'еры фразай: «У вельмі рады, што ты вырашыла выбраць сабе такую прафесію, але ёсць адна няўвязка: альбо ты перавучаешся на прашу, альбо знаходзіш універсітэцкую спецыяльнасць, пазней пераходзіш у п'яты клас дзеля тэлепраектаў... Вельмі пацешна было назіраць за рэакцыяй дзецяцкі і іх паводзінамі, але адчуванні засталіся выдатныя.

— Я вырастаю з сямі стаматолагаў і гатова была падтрымаць сямейную традыцыю. Але брат, які вучыўся ў Гродзенскім медыцынскім вучылішчы, паставіў крыж на маёй будучай кар'еры фразай: «У вельмі рады, што ты вырашыла выбраць сабе такую прафесію, але ёсць адна няўвязка: альбо ты перавучаешся на прашу, альбо знаходзіш універсітэцкую спецыяльнасць, пазней пераходзіш у п'яты клас дзеля тэлепраектаў... Вельмі пацешна было назіраць за рэакцыяй дзецяцкі і іх паводзінамі, але адчуванні засталіся выдатныя.

Не буду хітраваць, свярджваючы, што была вельмі засмучаная. Бо ў 14 гадоў я трапіла на «Славянскі базар» і пазнаёмілася з фатаграфам Эміцэрам Елісеевым, які ўпершыню паказаў мне закуліссе. Менавіта тады я зразумела, што хачу стаць часткай гэтага цікавага і яркага свету, хачу быць журналістам.

Самай першай прыступкай на журналісцкай лавцы стала публікацыя матэрыялаў у газеце «Зорька». Пасля таго, як я заручылася ўзруненасцю ў тым, што ў мяне атрымліваецца пісаць, пытанне аб выбары прафесіі ўжо не стаяла, усё адбылося проста і лагічна.

Паступаць было складана і страшна таму, што для мяне, залатой медальціцы ў невялікага горада, гэта было справай гонару. Асабліва запаміналіся іспыты па творчасці, на той моман

Са студэнцкай лавы ...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «ЧЗ».)

А яшчэ мы вучыліся ў адным корпусе, ды і жылі разам у інтэрнаце з факультэтам біялогіі, і на нашым факультэце было 95% прадстаўнікоў моцнага полу (больш ніжчаснасны былі толькі студэнты факультэта прыкладнай матэматыкі (ФПМ), які ў пошыце расшыфроўвалі «факультэт «пакінуты мужчына»), а на біялагічным — 95% слабага, нам было вельмі весела (*мяецца*).

Педагогі вучылі нас думаць, вучылі сістэмнаму падыходу, хуткай і эфектыўнай працы з масівам інфармацыі. Акрамя таго да нас вышэй Шыррокага, не магу не згадаць выкладчыка квантавай фізікі Г. Шышка. Гэта быў проста звычайна чалавек, асоба! Ён збіраў жывяліс, пісаў сапраўдныя пазмы і пры ўсім гэтым валодаў неспасціжым складам розуму і пацудоў гумару.

Чуў, што на факультэце дагэтуль ходзяць нібы анекдоты і легенды, але я ведаю, што гэта абсалютна розныя гісторыі з абсалютна Шышка! Напрыклад, у нашай групе былі выдатны, найразумнейшы хлопчык, якому прадакцаві лёс вялікага навукоўца. І выкладчыкі гатовыя былі паставіць яму адразу найвышэйшы бал. Але яды адна з выдатніц выйшла зблытаўшыся, адной фразай: «Не здаў».

На тры дні чалавек проста выпай з жыцця, прычыны граніт навукі. Але і другая спроба скончылася няўдачай. О, я памятаю, як мы бунтавалі, былі ўжо гатовыя ісці ў доканат і праціць нас адліччы разам з ім! Але на тры разы выкладчык моўчы ўзяў залікоўку і паставіў «выдатна», сказаўшы: «Я ведаю, што ты падрыхтаваў лепш за ўсіх. Правараў характар».

А яшчэ аднойчы адзін са студэнтаў, даведзены да краю перад іспытамі, з крыкам «Ды прапады яно ўсё прапады!» кінуў залікоўку ў шчыльную падлогу і дзвярамі. Праз пару хвілін яна вылецела адтуль з адзнакай «чатыры» і падпісам Шышка. Гледзячы на такі прыклад, сябар шчасліўчыка наступіў аналагічна, але залікоўка вярнулася да яго з запісам «не арыгінальна» ў графе адзнакі.

А наогул, мне фантастычна панашчалася з выбарам факультэта! Радзёфізічная «мафія» — наймацнейшая сяброўская су-

Жыццё ў агнях

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «ЧЗ».)

— А колькі часу звычайна працягваюцца трэніроўкі? Колькі трэба займацца, каб стаць прафесіяналам?

— Трэніроўкі звычайна працягваюцца, пакуль ёсць энтузіязм, пакуль не сцягнеме, пакуль не закончыцца час з зале — у залежнасці ад таго, дзе праходзіць трэніроўка. А прафесіяналы? Я лчу, што фаершчыкі-прафесіяналы — гэта калектывы, якія, акрамя кручэння агню, займаюцца харэаграфіяй, ставяць нумары, падбіраюць музыку. Гэта людзі, якія ці заробляюць грошы на карпаратывах падобным захалпеннем, ці тыя, хто ездзяць на розныя фестывалі. Гэта людзі, у якіх ёсць стыль рыхтаваць нешта больш, чым выхад аднаго чалавека з якой-небудзь прылады. А колькі патрэбна часу, каб дасягнуць такога ўзроўню, залежыць непасрэдна ад чалавека.

— А дзе выступаюць фаершчыкі, акрамя збораў у горадзе? — Прафесіяналы выступленне фаершчыкаў можна ўбачыць на карпаратывах. Акрамя таго, сёння амаль ва ўсіх тэатральных фестывалях сярэднявечковай культуры прысутнічае фаер-шоу. Мы вельмі часта выязджаем за мяжу з выступленнямі. Апошні раз гэта была Польшча, фестываль «Сустрача славян і вікінгаў». Туды з'ехаліся і палякі, і беларусы, і нарвежцы. Звычайна ўзровень нашата тэатра вышэй, чым у іншых фаершчыкаў, што прыязджаюць з еўрапейскіх краін. Не скажу, што вышэй за ўсіх. Мацнейшы за нас — рух фаершчыкаў ва Украіне.

— Дзеліцца паміж сабой досведам? — Як каці. Дзейнічае як мінімум адзін вялікі фестываль «KievFireFest» — гэта кіеўскі фестываль агню. На яго прыязджаюць фаершчыкі з Беларусі, Украіны, Расіі, калегі з далёзнага замежжа. Даюць майстар-класы, разам трэніроўка, абмяняюцца вопытам. На звычайных фестывалях мы гэтага не робім, а абмяняемся вопытам часцей у паўсядзённым жыцці.

— Што для вас найбольш важна пры выкананні трукі: складанасць ці эфектнасць? — Для мяне на першым месцы заўсёды прыгажосць. Прыгажосць у маім разуменні. Шмат людзей, вядома, робяць упор на тэхніку. Але справа ў тым, што тэхніку, як такую, асабістыя элементы, складанасць іх выканання, правільнасць бачачы толькі тыя, хто гэтым займаецца. Звычайна гледзячы звартаючы увагу на строі, на тое, як ты рухаешся, на тое, як выглядае ў цэлым малюнак з агнём. Таму я звартаю больш увагу на тое, як выглядаю, як рухаюся... — **Як лічыце, фаер-шоу — гэта захалпенне для маладых?** — Людзей ва ўзросце, якія займаюцца фаер-шоу, я не бачыла, але тыя, каго ўжо нельга аднесці да маладых, безумоўна, ёсць. Увогуле, я не падзяляю захалпенні для маладых ці не для маладых, акрамя тых выпадкаў, калі чалавек у сілу сваіх фізічных нагурузак не можа больш працягваць займацца. А пачынаць займацца гульнёй з агнём, я лчу, можна ўжо тады, калі больш-менш развіта каардынацыя руху, — гэта 12-13 год.

Крысціна ШЛАМІЦКАЯ.

МОЛАДЗЬ РАМАНТУЕ ПАД'ЕЗДЫ

Моладзевыя валандэрскай атрады ў Віцебску пачалі дапамагаць работнікам камунальнай структуры, якая абслугоўвае жыллёвы фонд, ажыццяўляючы бягуцы рамонт пад'езду жылых дамоў. Работы ажыццяўляюцца ў рамках праекта «Маладосць. Традыцыі. Будучына». Валандэры таксама арганізавалі «Бюро добрых паслуг» для аказання дапамогі ветэранам Вялікай Айчыннай вайны ў рамочце кватэр. А яшчэ маладыя энтузіясты знаходзяць час дабраўпарадкаваць помнікі і мемарыялы героям-вызваліцелям.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

ЧЫРВОНАЯ ЗМЕНА
РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ № 12 ад 19 лютага 2009 года выдана Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь. Заснавальнік газеты — установа «Рэдакцыя газеты «Звязда»; грамадскае аб'яднанне «Беларускі рэспубліканскі саюз моладзі». Галоўны рэдактар Уладзімір НАРКЕВІЧ. Адрас рэдакцыі: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10А. Кантактны тэлефон: 292 44 12. e-mail: posts@tut.by; info@zvuzazda.minsk.by. Газета адрукаваная ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛД № 023304049179 ад 03.04.2009. 220013, г. Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Тыраж 33.380. Нумар падпісанні ў 19.30 13.09.2011 г.

Мінск. Суд. Звычайная карціна... незвычайныя падсудныя.

Узабойстве з асаблівай жорсткасцю абвінавачваюцца тры непаўналетнікі, прычым усё тры — дзятчаты, ды яшчэ і школьніцы. Адыблас трагедыя на станцыі Бабры Крупскага раёна. Тры старшакласніцы вырашылі абрабаваць бабурку. Скралі зберажэнні пенсіонеркі, а затым, спалохаўшыся выкрыцця, вырашылі зменіць сляды. Спачатку многія думалі, што пенсіонерка памерла ад сардэчнага прыступу. Але экспертыза не дала спадзеі: жанчына была задушана. І каштавала яе жыццё ўсяго толькі 200 тысяч рублёў — столькі школьніцы змаглі ў яго ўзяць.

Усім трыма прад'яўлена абвінавачанне па адным з самых цяжкіх артыкулаў Крымінальнага кодэкса — забойства з абцяжаральнымі акалічэннямі. Ім 16, 36 каханая, маладоціца Але, на жаль, не на свабодзе. За падобнае злачынства ім пагражае максімальны тэрмін для непаўналетніх — 15 гадоў пазбаўлення волі. І выйдуць адтуль яны ўжо дарослымі жанчынамі...

Дзве з трох абвінавачаных вучыліся ў Крупскай вяснянскай школе. Адна жыла з бацькамі, у другой — у разводзе бацькі. Адна часта прапускала заняткі, а яе сяброўка, наадварот, была школьным лідарам — розныя характары аб'яднала злучэнства...

Дзіцячая злачыннасць. Здавалася б, несумяшчальнае словаслучэнне. Але, на жаль, іно час, вольны ад навування. Гэта і шматлікія гурткі ў навуцальных установах, і аздараўляльныя лагеры (у тым ліку палатачныя), і дапамога дзецям з пошукамі працы ў летні перыяд.

Паводле слоў Валерыя Мясешкі, калі дарослыя, у тым ліку і мільяны не знойдуць заняткаў ад «складаных» дзятчэй, яны знойдуць яго сабе самі, а і, можа стацца, такія заняткі не будуць законнымі. З першага верасня праходзіць месячнік правых ведаў. Уздел у ім прымаюць су-

«ПАД МУЗЫКУ НАВАТ НА ПАЯСКУ ЛЯЖАЦЬ ЦІКАВЕЙ»

Вядома, сучасная моладзь адпачывае зусім не так, як гэта рабілі іх бацькі і нават старэйшыя браты і сёстры. Апошнім часам усё часцей на афішах у горадзе можна пабачыць такія словы, як «оўпэн-эйр». Па самых сціплых падліках, за мінулае лета ў Мінску і яго ваколіцах прайшло не менш за 30 мерапрыемстваў такога кшталту. Дык што ж з сабою ўяўляюць гэтыя самыя оўпэн-эйры і чым яны адрозніваюцца ад звычайных дыскаў? З гэтым і іншымі пытаннямі мы звярнуліся да аднаго з арганізатараў і заўсёдняка мінскіх оўпэн-эйраў Арцёма ХІЛЬКО.

— Арцём, распавядзі, калі ласка, што такое оўпэн-эйр?

— У першую чаргу трэба заўважыць: гэтае мерапрыемства праводзіцца выключна на адкрытым паветры, што вынікае з назвы (ад англійскага «open air» — адкрытае паветра — заўв. аўт.). Пры гэтым, на мой погляд, гэта адно з самых пазітыўных мерапрыемстваў, якія ўвогуле ў нас праводзіцца. Гэта не клубныя вечарыны, на якіх вельмі часта многа пафарсу, тут людзі больш свабодныя, якія хочуць адпачыць фізічна і душэўна, адсідзі ад нейкіх сваіх праблем, тым больш што звычайна гэта адбываецца на прыродзе, на свежым паветры.

— Значыць, галоўнае адрозненне ад дыскаў у клубях — менавіта ў правядзенні на адкрытым паветры?

— Так, хоць оўпэн-эйры звычайна арганізуюцца тымі ж людзьмі, што ладзяць вечарыны ў клубях. Таксама, зараз найчасцей гэта фестываль электроннай музыкі, розных яе кірункаў. Хоць, тут, безумоўна, бываюць выключэнні, і іх шмат.

— А ці даюць такія мерапрыемствы арганізацыя ў Беларусі?

— Калі казаць пра вялікія, сур'ёзныя фестывалі, то першы «Global Gathering» праводзіўся ў нас у 2008 годзе. А менш масавыя оўпэн-эйры — ужо, як мінімум, два гады.

— А які звычайна кантынгент такіх фестывалаў?

— Гэта залежыць ад маштабу мерапрыемства. Буйныя фестывалі збіраюць шмат вельмі розных людзей, з-за гэтага бываюць нават і канфлікты, бо забараніць «МОЙ ПЕРШЫ ДЗЕНЬ ЗА РУЛЁМ, ЦІ ЯК Я АТРЫМАЛА ВАДЗІЦЕЛЬСКАЕ ПАСВЕДЧАННЕ»

— «Правы заберае заўтра ў 16.30». — Гэтыя словы марыць пацучу кожны кандыдат у вадзіцелі, асабліва той, хто ўжо не ў першы раз наведваецца ў ДАІ. Вось і я дакалася. Забрала — з пяці спробы.

Ужо ўвечары на пляцоўцы здавала экзамен мужу. Ён сам прыклеіў знак «семдзсят» на наш аўтамабіль, палічыўшы, напэўна, што так яму самому будзе спакэйней. ...Пасля трэцяга святлафора я звартавала, што дрэнна арыентуюся па люстэрках, не памятаю, як рухацца на крузе. У аўташколах чамусьці для азнамлення з кругавым рухам даюць толькі адзін занятка. Таму большасць з тых, хто сустракаўся мне ў ДАІ, казалі, што рухаюцца на крузе вельмі няўпэўнена.

Па праўдзе, я думала, што вадзіць аўтамабіль будзе цяжэй, але падрыхтоўка ў аўташколе прыемна здзіўляла — я ехала, і нядрэнна. Упэўненасці надавала яшчэ і тое, што за паўтара месяца паходаў у ДАІ на практычныя экзамены я вадзіла пяць розных аўтамабіляў. Таму наш «Сівік» паказаўся мне такім лёгкім і ціхім, што кіравала я ім з вялікім захалпеннем. Мы вырашылі паехаць на дачу — з Мінска ў Заслаўе. Я не

У Падлеткавай злучынасці не жаночы твар?

працоўнікі міліцыі, якія праходзілі спецыяльна падрыхтоўку і зараз чытаюць вучням школ і іншых устаноў адукацыі лекцыі аб тым, чаму нельга парушаць закон. Увогуле, прафілактыка парашэння закона падлеткамі праз увалі ступені сумеснага ўраду ўпраўлення прафілактыкі і устаноў адукацыі.

З новых метадаў барацьбы з парухнем закону непаўналетнікі можна выдзеліць дзятчэй правы партал ig.pravo.by. Яго дзейнасць пабудавана на прыняцце гульні, калі маладыя школьнікі вывучае свае правы і абавязкі, працуючы з інтэр-актыўнай праграмай. Таксама вядома праводзіцца конкурс дзятчэй відазрукаў «Разам — супраць бяды», у якім перамаглі браты з Барысава, а галоўным прызам стала прафесійная відэакамера. Магчыма, лепшыя з роўкаў пакажуць на беларускім тэлебачанні.

Сп. Мясешка распавядаў таксама пра забарону наведвання непаўналетнімі начных клубуў. Ён адзначаў, што прыватныя клубы такіх праблем амаль не маюць, бо ўсяго некалькі такіх парашэнняў вядуць за сабой штрафы ліцэнзіі, што, зразумела, зусім не выгада. А вась з сельскіх Дамамі культуры праблемы існуюць, і на ініцыятыўнай такой забароны — МУС і пракуратура — нават пішуцца скаргі, бо клубам з-за слабой наведвальнасці няма чым плаціць зарплату. Валерыя Сяргеевіч лічыць, што нават калі праводзіць дыскаўты ў 15:00, але на добрым узроўні, яны будуць запатрабаваны не менш за пачаткі. А вась сяджарэнне аб тым, што падлеткі ў 22:00 трэба быць дома і ўжо рыхтавацца да адпачынку, павінна стаць для бацькоў аксімай. Таксама

прыклад, вельмі часта дзятчэй, якія не дасягнулі дваццацігадовага ўзросту пераважаюць на прызям пасажырскіх сядзенні стаячы паміж ім і крэслам кіроўчы. У той сітуацыі пры любым экстрэмным тармажэнні дзятчэй амаль гарантавана атрыманне фізічнай траўмы. Непрышлыя ромень бясекі ўвогуле з'яўляюцца б'юм сучасных вадзіцеляў і іх дзятчэй. Бываюць увогуле выпадкі, калі падлеткі маюць доступ да ключоў ад бацькоўскага аўтамабіля, і ў рэшце рэшт гэта завяршаецца вельмі сумна.

Асаблівай увагі, як мяркую Аляксандр Станіслававіч, заслугоўвае паводзіны дарослых на вуліцы, калі яны знаходзяцца разам са сваімі дзятчэй. Бо бацькі — лепшы прыклад для маладога пакалення, і прафілактычная праца МУС па правілах дарожнага руху часта перакрываецца дарослымі, якія перабажваюць дарогу на чыровы колер святлафора ці праходзяць яе ў няправільных месцах.

Галоўнымі мерапрыемствамі па прафілактыцы ДТЗ з удзелам дзятчэй з'яўляюцца лекцыі, якія праводзіцца інспектарамі ДАІ ў розных навуцальных установах (нават у дзятчэй садках, што, дарэчы, па словах спадара Бруя, часам мае нават большы эфект), стварэнне клубуў юных інспектараў дарожнага руху ў кожнай школе і правядзенне спарціўчыц сярэд такіх клубуў на рэспубліканскім узроўні.

Падводзячы рысу, хочацца сказаць, што, несумнянна, без працы міліцыі такую дронную з'яву, як падлеткавае злачыннасць, не выкарніць. Але адказнасць у першую чаргу класецца на нашы плечы — плечы бацькоў і грамадства ў цэлым.

Яраслаў ЛЫСКАВЕЦ.

асноўным інтэрэтам, сацыяльным сеткамі. — У Еўропе оўпэн-эйры ў значнай ступені выціснулі прыватныя дыскаўты са сваіх пазіцый. Ці лічыць ты, што гэта ж будзе і ў нас і якія бачыш перавагі фестывалаў над адкрытым небам? — Дакладна можна сказаць, што ў нас гэта толькі пачынаецца. Такі від адпачынку не зусім прывычны мясцоваму жыхарам, ды і са спонсарствам значныя праблемы — да еўрапейскай фестывальнай руху нам вельмі і вельмі далёка. Там у гэтай сферы працуюць прафесіяналы — праблем з арганізацыяй амаль не бывае. А ў нас нават апаратуру ўсе сувесныя «зоркі» на гастролі бяруць з сабой, бо мясцова часта не аддавае іх узроўню. Але прагрэс ёсць, і з кожным годам ён становіцца ўсё больш заўважным. Асабіста мне хочацца, каб людзі сталі больш выхаванымі і культурнымі менавіта ў плане адпачынку. Дзякуй Богу, сістэма іх правядзення гэтаму спрыяе, бо з алкагольных напой на тым жа «Global Gathering» можна было набыць толькі піва. А ведаць меру — справа кожнага з нас. Калі ўсе будуць паважваць адно аднаго і самога сабе, то будзе значна менш негатыву і канфліктных сітуацый.

Яраслаў ЛЫСКАВЕЦ.

Як карабель назавеш —

так ён і паплыве

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «ЧЗ».)

Сёння распаўсюджанымі імёнамі дзятчыннак лічацца Марыя, Лізавета, Дар'я, Ганна, Сафія, Паліна, Анастасія. Часта бацькі называюць сваіх дзятчэй Вікторыямі, Міланама, Варварамі, Ксеніяма, Аляксандрама, Валерыямі, Алісамі і Маргарытама. Сустракаюцца і такія імёны, як Ульяна, Кацярына, Вера, Дзяна, Юлія, Карына, Аліна. Сёлета толькі па дзве Таццяны, Наталлі, Веранікі, Мілены, Марты, Яны і Антаніны былі зарэгістраваны ў адзеле ЗАГС Цэнтральнага раёна горада. Некаторыя назвалі сваіх дзятчэй папулярнымі імёнамі з фільмаў — Ніка, Ньколь, Мар'яна, Ясенія, Алісія, Марыяна, Амеція.

— Мясце ўсе называюць Ілона, бо так прасцей, — гаворыць носьбітка рэдкага імені Іларыя. — Не ўсе ведаюць, якое маё сапраўднае імя. Калі чуюць, здзіўляюцца. Мне гэта падабаецца, бо хочацца ў нечым быць адзінай, не падобнай да ўсіх.

Па колькасці мужчынскіх імёнаў лідзюць Іваны, Мікіты, Мацвей, Аляксеі, Максімы. Не на шмат ад іх адстаюць хлопчыкі з такімі імёнама, як Міхалі, Пімафей, Дзмітрый, Арцём, Ягор, Яраслаў, Уладзіслаў, Аляксандр, Даніл, Андрэй, Глеб. Вось Ціханамі назвалі сёлета са студэнтаў на жыццё толькі чатырох дзятчэй. На столькі ж павялічылася і колькасць мінчан з імёнама Марк, Цімур, Леў, Антон, Захар, Ігар. Да рэдкіх мужчынскіх імёнаў Цэнтральнага раёна горада можна аднесці такія, як Герман, Валерый, Эдуард, Емяльян, Ян, Піліп, Макар, Мірон, Мілан, Радзівон.

А яшчэ ж дзясцяць гадоў таму тут жа, у Цэнтральным раёне Мінска як рэдкія імёны дзятчыннак былі зарэгістраваны Святлана, Лілія, Улада, Таісія, Даніла, Каміла, Алена, Яніна, Лана, Сабіна. Сёння яны ўвогуле не сустракаюцца. А вась Сафія, Соф'я і Варвара з амаль не ўжывальных імёнаў сталі папулярнымі. Што датычыцца мужчын, то сёлета найбольш распаўсюджанымі з'яўляюцца Уладзіслаў, Ілья, Мікіта, Аляксандр, Дзмітрый, Андрэй, Даніл. А вась імёны Руслан, Пётр, Давід, Станіслаў, Анатоль, Даніль, Ігнат і Стэфан зусім зніклі.

Усяго, паводле інфармацыі аддзела ЗАГС, за мінулы перыяд 2011 года ў сям'ях мінчан, якія жывуць у Цэнтральным раёне, нарадзілася 967 дзятчэй, з іх 485 дзятчыннак і 494 хлопчыкі.

— Узрост самай маладой маці складае 16 гадоў, бацькі — 19, — расказвае Наталія Янушкевіч. — Самай старэйшай маці споўнілася 45 гадоў. Сярод бацькаў самым старэйшым з'яўляюцца 66-гадовы мінчанін. На жаль, маці-адзіночак налічваецца аж 129.

Амаль такім жа імёнама называюць сваіх дзятчэй і ў Лідзе. Сярод дзятчыннак вельмі папулярныя Дар'я, Ангеліны, Валерыя, Соф'я, Анастасія, Марыя, Арыны, Ксенія. Папулярныя мужчынскія імёны — Мацвей, Мірал, Міхалі, Арцём, Яўген, Арсены, Кіран, Мікіта. А вась, што датычыцца рэдкіх імёнаў, то ў раённым цэнтры трохі іншая мода. Дзятчыннак тут называюць Лаура, Юнона, Мая, Беата, Глорыя, Беатрыса, Эвеліна, хлопчыкаў — Рэнат, Леў, Эрык, Рустан, Мілан.

Нават добра, што палітра імёнаў у нашай краіне даволі багатая. Але не трэба забывацца, што незвычайнае імя можа нанесці псіхалагічную траўму дзятчэй, стварыць для яго цяжкасці ў зносінах з аднагодкама і ў дарослым жыцці. На ішчасце, беларусы з розумам падыходзяць да гэтага адказнага моманту, бо ведаюць: як карабель назавеш — так ён і паплыве.

Вераніка КАНЮТА, студэнтка ІНСТЫТУТА журналістыкі БДУ.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕ

КРОК НАЗАД ЦІ НАПЕРАД?

Гродзенскі аблвыканкам выкупіў кантрольныя пакеты акцый шэрагу прадпрыемстваў па перапрацоўцы малака і мяса, і яны зноў сталі дзяржаўнымі. Старшыня аблвыканкама Сямён ШАПІРА паведаваў на прэс-канферэнцыі, што некаторыя аб'юраюцца, але ён не лічыць вяртанне дзяржавы ў кіраванне гэтымі прадпрыемствамі крокам назад. Паводле яго слоў, пазнуў карысць ад гэтага ўжо сёння адчуваюць сялянне: на Гродзеншчыне самая высокая ў краіне закупачныя цэны на малако і мяса.

— Менавіта за кошт дзяржаўных сродкаў ствараецца аснова ў мяса-малочнай галіне. Летась у Гродзенскай вобласці пабудавалі 17 сучасных фермаў, цяпер узводзяцца яшчэ 22. Хто, акрамя дзяржавы, сёння гэтым заклапочаны, укладвае грошы ў мадэрнізацыю, пашырэнне сыравіннай базы для вытворчасці мясных і малочных прадуктаў? Практычна няма такіх, усю хочь, як той кашу, зняць вяршы. — звычайна Сямён Шапіра.

Там, дарчы, асабліва выгадна для ўласніка цяпер, калі перапрацоўчыкі малака і мяса на ўнутраным рынку працуюць са стратмі, а вось на экспорце ў Расію зарабляюць няквялікі прыбытак. Гэта тлумачыцца цанавой розніцай, якая, напрыклад, па малаку сёння больш чым двойная. Што маюць ад гэтага сялянне, якія, лічыць Сямён Шапіра, у цяперашняй эканамічнай сітуацыі нясуць вялізную сацыяльную нагрузку, бо недаарытмліваючы зарплату і аддаюць тавар па нізкіх цэнах?

Заробілі прыбытак на Расіі — падаляліся і з вытворцамі сыравіны, пранаваяваў кіруючым прадпрыемствам аблвыканкам, уладарчы кантрольнымі пакетаў акцый. І яны пачалі павышаць закупачныя цэны. Напрыклад, за кілаграм малака вышэйшага гатунку перапрацоўчыкі на Гродзеншчыне сёння плацяць сялянцам прыкладна на 170-270 рублёў больш, чым у іншых абласцях рэспублікі. Яшчэ больш істотная розніца ў закупачных цэнах на мяса. Скажам, за кілаграм свінны другай катэгорыі ў Прыпямонні сёння плацяць 9 тысяч 219 рублёў, тады як у іншых абласцях — 7300-8300 рублёў. Даволі істотная розніца і што тычыцца маладняка буюку, па іншых паціяцях.

— Тым самым мы не кішоно набываем на «пірамідзе» ўверсе, а размяркоўваем прыбытак паміж усімі вытворцамі, — лічыць Сямён Шапіра.

Старшыня Гродзенскага аблвыканкама не агучыў лічбу агульных затрат на набыццё кантрольных пакетаў акцый мяса-малочных прадпрыемстваў, але кошт вяртання дзяржавы да кіравання адным з іх у якасці прыкладу назваў. 51 працэнт акцый Ваўкавыскага ААТ «Беллакт» каштаваў 15 мільярдаў рублёў. Многа гэта ці мала? Каб пабудоваць сёння такое прадпрыемства, патрабавецца, лічыць Сямён Шапіра, больш за 400 мільярдаў рублёў. А статытны капітал — 30 мільярдаў. Больш за 30 мільярдаў рублёў складе прыбытак гэтага прадпрыемства за мінулы год. Атрымліваецца, сёння затраціў гэту суму, а назаўтра ўжо маеш прыбытак.

За мяжой, паведаміў Сямён Шапіра, робіцца інакш: кошт прадпрыемства пры яго куплі ацэньваецца згодна з яго прыбыткам. Дапусцім, гадавы прыбытак — 30 мільярдаў рублёў. Прадпрыемства разлічана, умоўна кажучы, на 30 гадоў працы. Дык вось, пры яго продажы на палове гэтага тэрміну можа зарабляць пакупнік, а за другою палову мае прадаваць. Штогадковы 30-мільярдавы прыбытак памнажым на 15 гадоў і атрымаем, што прадажны кошт прадпрыемства складзе 450 мільярдаў рублёў.

А ў нас пакуль кантрольны пакет акцый ААТ «Беллакт» амаль удвая таннейшы за практычны кошт будаўніцтва адной з сучасных малочна-таварных фермаў. Прычым аб'ёмы вытворчасці гэтай фермы пераўрагальна меншыя, чым у сыравіннай зоне, якая абслугоўвае інтэрсы гэтага перапрацоўчага прадпрыемства.

Безумоўна, узнікае пытанне: а ці знойдуцца пакупнікі на такія прадпрыемствы пры вышэйзгаданай замежнай сістэме іх прадажнай ацэнкі? А калі не будзе зацкаўленасці ў прыцягненні ў гэту галіну прыватнага бізнесу, то ці зможа дзяржава, так бы мовіць, быць там эфектыўным менеджарам? Пра гэта, пэна, трэба задумацца не толькі дзяржаўным органам. Мусяць, і прыватныя павінны значна больш клапаціцца не толькі пра «вэршы».

Пакуль жа Гродзенскі аблвыканкам скарыстаўся існуючымі «правіламі гульні» па ўплыве на перапрацоўчы прадпрыемствы мяса-малочнай галіны, што ўжо адчулі вытворцы сыравіны на закупачных цэнах.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

НЕ АБАГНУЎ

27-гадовы жыхар в. Валевы кароў, і чалавек вырашлі іх аба- (Драгічынскі раён) ехаў па вёсцы гнаць. Калі кіроўца мапеда пайшоў на малапед. Наперадзе ішоў статак

праезнай часткі дарогі і сутыкнулася з малапед. Рагуля не пацярпела, а вась кіроўца з пераламом асновы чэрапа апынуўся ў бальніцы.

Кар. «Звязды».

КАМЕНСКИЙ СЕЛЬСКИЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ Логойского района Минской области проводит открытый аукцион по продаже земельных участков гражданам Республики Беларусь для строительства и обслуживания многоквартирных жилых домов

№№ пп	Адрес земельного участка, кадастровый номер	Площадь, га	Расходы по подготовке документов	Начальная цена (рублей)	Задаток
1	д. Мокраль № 8 623282706601000025	0,2195	1 865 904	6 585 000	658 500
2	д. Мокраль № 5 623282706601000018	0,1281	1 865 904	3 843 000	384 300
3	д. Мокраль № 9 623282706601000024	0,2195	1 865 904	6 585 000	658 500
4	д. Камено № 1 623282704101000176	0,2500	1 865 904	7 500 000	750 000
5	д. Среднее № 1 623282710601000012	0,1632	1 865 904	2 448 000	244 800
6	д. Староганцевичская Слобода № 1 623282712101000020	0,2500	1 865 904	3 000 000	300 000

Задаток перечисляется на р/счет 3600619071109, ЦБУ № 611 ф-ла № 500, Минскское управление ОАО «АСБ Беларусбанк», код 601, г. Логойск, УНП 600181630, ОКПО 04431547600, Каменский сельский исполнительный комитет. Победитель аукциона обязан в течение 10 (десяти) рабочих дней после утверждения результатов аукциона внести плату за земельный участок, возместить расходы, связанные с подготовкой документации, необходимой для проведения аукциона. Всем желающим предоставляется возможность ознакомиться с документацией и земельными участками. Порядок проведения аукциона оговорен в условиях его проведения. Аукцион состоится **13 октября 2011 года в 11.00** по адресу: аг. Камено, ул. Центральная, 7 А Логойского района Минской области. Заявления на участие в аукционе и необходимые документы принимаются до **10 октября 2011 года.**

Контактные телефоны: (8 01774) 72 3 35, 72 3 81, 72 3 43, (+ 375 29) 170 02 61.
Наш сайт в интернете logoyusk.gov.by

ПРОЕКТНАЯ ДЕКЛАРАЦИЯ ОБЪЕКТА ДОЛЕВОГО СТРОИТЕЛЬСТВА

Заказчик-Застройщик – ОАО «Минскпромстрой».

Зарегистрировано Минским госиполкомом решение № 698 от 20 июня 2000 года в едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 100064639.

Лицензия № 02250/0627487, выдана Министерством архитектуры и строительства Республики Беларусь и действительна до 15 марта 2014 года.

Адрес: 220034, г. Минск, пер. Войсковой, 12.

Режим работы: понедельник – четверг 9.00 – 17.45 (обед 13.00 – 14.00), пятница 9.00 – 16.45 (обед 13.00 – 14.00), выходной – суббота, воскресенье.

Выполняя функции Заказчика, в течение последних трех лет ОАО «Минскпромстрой» построены и введены в эксплуатацию объекты:

- жилой дом № 8 по ул. Тимошенко;
- жилые дома №№ 16, 20 по ул. Бурдейного;
- жилые дома №№ 89; 91; 73; 75 по ул. Притыцкого;
- жилой дом № 36 по ул. Чечота.

Цель проекта – Строительство объекта «Многоэтажный жилой дом № 35 (по генплану), в микрорайоне «Дружба-1» по пр. Дзержинского общей площадью 46 046,88 кв.м, в том числе общая площадь квартир – 39 238,74 кв.м.

Строительство осуществляется за счет средств физических и юридических лиц.

Начало строительства объекта – IV квартал 2009 года.

Окончание строительства: секции №№ 12, 13 – март 2012 г.

Месторасположение объекта – Московский район г. Минска микрорайон «Дружба-1», вблизи проектируемой станции метро, через пр. Дзержинского гипермаркет «Простор».

Жилой дом запроектирован: 6-7-8-9-14 этажей, 13 подъездов, 16 лифтов, всего квартир – 487, из них: 1-комнатных – 65 шт., 2-комнатных – 195 шт., трехкомнатных – 219 шт., четырехкомнатных – 8 шт. На первом этаже – служебное помещение Товарищества собственников.

Гостевые парковки предусматриваются вдоль проезда и на дворовой территории. Парковочные места автотранспорта планируются в коммунальной зоне микрорайона. Благоустройство внутридворовой территории предусматривает игровое оборудование для детей, пешеходные дорожки, озеленение.

В состав общего имущества объекта входят: лестничные клетки, лестницы, лифты, лифтовые и иные шахты, коридоры, кровля, технические и подвальные этажи, другие места общего пользования, несущие, ограждающие и подвальные конструкции, механические, электрические, сантехническое и иное оборудование общедомового назначения, находящееся за пределами или

внутри жилых и (или) нежилых помещений, элементы инженерной инфраструктуры (в т.ч. внеплощадочные объекты инженерно-транспортного обеспечения дома), озеленения и благоустройства, помещение Товарищества собственников, а также иные объекты недвижимости, служащие целевому использованию здания.

Конструкция здания – монолитный железобетонный каркас с плоскими монолитными перекрытиями с перемычкой сеткой колонн. Наружные стены – кирпич поризованный с утеплением. Окна (за исключением лоджий) – ПВХ профиль с двухкамерным стеклопакетом.

Проектно-сметная документация прошла в установленном порядке государственную экспертизу от 11.02.2009 г. № 329-5/09. Получены положительные заключения КАМГ 08.10.2008 г. № 10-08/146М, Минскского городского комитета природных ресурсов и охраны окружающей среды от 21.10.2008 г. № 02-6/2184.

Получено разрешение Госстройнадзора № 2-203Ж-046/09 от 17.09.2009 г. на производство строительно-монтажных работ.

Участок площадью 4,1008 га передан ОАО «Минскпромстрой» на основании решения Мингорисполкома № 1107 (п. 10) от 21.05.2009 года для строительства объекта. Свидетельство о государственной регистрации земельного участка и возникновения права на него от 02.07.2009 г. № 500/1054-856.

ПРОЕКТНАЯ ДЕКЛАРАЦИЯ ОБЪЕКТА ДОЛЕВОГО СТРОИТЕЛЬСТВА

Заказчик-Застройщик – ОАО «Минскпромстрой».

Зарегистрировано Минским госиполкомом решение № 698 от 20 июня 2000 года в едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 100064639.

Лицензия № 02250/0627487, выдана Министерством архитектуры и строительства Республики Беларусь и действительна до 15 марта 2014 года.

Адрес: 220034, г. Минск, пер. Войсковой, 12.

Режим работы: понедельник – четверг 9.00 – 17.45 (обед 13.00 – 14.00), пятница 9.00 – 16.45 (обед 13.00 – 14.00), выходной – суббота, воскресенье.

Выполняя функции Заказчика, в течение последних трех лет ОАО «Минскпромстрой» построены и введены в эксплуатацию объекты:

- жилой дом № 8 по ул. Тимошенко;
- жилые дома №№ 16, 20 по ул. Бурдейного;
- жилые дома №№ 89; 91; 73; 75 по ул. Притыцкого;
- жилой дом № 36 по ул. Чечота.

Цель проекта – Строительство объекта «12-17-этажный жилой дом типовых потребительских качеств № 2 по генплану са встроеными помещениями соцкультбыта в жилом микрорайоне «Маскоковщина-5» в г. Минске» общей площадью 11001,8 кв.м, в том числе общая площадь квартир – 10953,9 кв.м.

Строительство осуществляется за счет средств физических и юридических лиц.

Начало строительства объекта – 4-й квартал 2010 года.

Окончание строительства – 3-й квартал 2012 г.

Месторасположение объекта – Фрунзенский район г. Минска м-н «Маскоковщина-5», на пересечении ул. Лежневского – Матусевича напротив дискаунтера «На неделю».

Жилой дом запроектирован: 12, 17 этажей, 2 подъезда, 4 лифта, всего квартир – 178, из них: 1-комнатных – 70 шт., 2-комнатных – 70 шт., трехкомнатных – 38 шт. На первом этаже – 2 блока административных помещений, магазин непродовольственных товаров и служебное помещение Товарищества собственников с отдельными входами.

Предусмотрены 3 гостевые парковки на 54 машино-места. Парковочные места автотранспорта планируются в коммунальной зоне микрорайона. Благоустройство внутридворовой территории предусматривает пешеходные дорожки, озеленение, хозяйственную площадку.

В состав общего имущества объекта входят: лестничные клетки, лестницы, лифты, лифтовые и иные шахты, коридоры, кровля, технические и подвальные этажи, другие места общего пользования, несущие, ограждающие несущие конструкции, механические, электрические, сантехническое и иное оборудование общедомового назначения, находящееся за пределами или внутри жилых и (или) нежилых помещений, элементы инженерной инфраструктуры (в т.ч. внеплощадочные объекты инженерно-транспортного обеспечения дома), озеленения и благоустройства, помещение Товарищества собственников, а также иные объекты недвижимости, служащие целевому использованию здания.

Конструкция здания – монолитный железобетонный каркас с плоскими безригельными монолитными перекрытиями. Наружные стены – блоки из ячеистого бетона со штукатуркой. Окна – ПВХ профиль; в квартирах с двухкамерным стеклопакетом, на лоджиях с однокамерным.

Проектно-сметная документация прошла в установленном порядке государственную экспертизу от 28.11.2008 г. № 2867-5/08. Получены положительные заключения КАМГ от 13.04.2009 г. № 04-13/46Ф и № 01-23/178Ф от 23.01.2009 г. Государственной экологической экспертизы от 19.07.07 г. № 214.

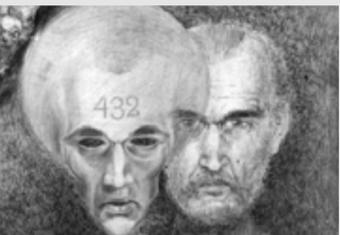
Получено разрешение Госстройнадзора № 2-208Ж/113/10 от 26.01.2011 г. на производство строительно-монтажных работ.

Участок площадью 0,2371 га передан ОАО «Минскпромстрой» на основании решения Мингорисполкома № 1997 (п. 11) от 02.09.2010 г. для строительства объекта. Свидетельство о государственной регистрации земельного участка и возникновения права на него от 23.09.2010 г. № 500/1028-2577.

Гісторыя вязня Аўшвіца:

Гран-пры фестывалю «Магніфікат»

...Паляк Мар'ян Каладзей адным з першых трапіў у канцлагер Аўшвіц. Юнаку было тады 17. Ён прабыў у лагеры пяць гадоў, але пасля вызвалення не распаўядаў пра гэта ні слова. Усе 50 гадоў, аж не пакуль у яго не здарыўся апаплексічны удар. Сваё жыццё Мар'ян пачаў з таго, што папрасіў ручку з чарнілам, каб праз малючкі выявіць усё тое жахлівае, што перажыў. Спалучаючы сведчанне Мар'яна з яго малюнкамі, рэжысёры фільма «Лабірынт» Дэйвісан А. Шмідт і Рон Шмідт SJ распавялі пра жахі, утоеныя ў канцлагеры Аўшвіц, Якраз гэты фільм на фестывалі «Магніфікат-2011» і атрымаў Гран-пры.

— Расшэне журы было адзінагалосна, — гаворыць старшыня журы Хрысціна ЛЯЛЮКО. — Фільм прасякнуты мудрасцю і дабрэйнй. Герой фільма цікавы тым, што ён мастак. Мне вельмі ўразілі шалі, якія герой фільма малое напрыканцы: «Усё, што мы робім або гаворым, мы павінны пакласці на шалі і ўзважыць». Паміць гэтага чалавека нагадае нам, што мы не павінны паўтрачаць тэя памылкі, якія былі ўжо раней учыненыя. Яго памяць — перасцярога для ўсяго чалавецтва. Гэты фільм павінна паглядзець я кажа больш людзей.

Лепшай тэлепраграмай жгу прызнала польскую праграму «Смерць даіціц», аўтар сцэнарыя рэжысёр — Кшыштаф Журыўскі.

Прыз за лепшы дакументальны фільм атрымаў стужка «Таямніцы Міжгор'я» (аўтар сцэнарыя і рэжысёр — італьянка Элізабета Кастанья).

Дыпламам і прызам здзічага журы «За лепшы анімацыйны фільм» адзначаны фільм «Осыка-святыя» («Анімас», Расія), аўтар сцэнарыя і рэжысёр — Наталія Мאלыгіна. Прыз глядацкіх сімпатый — у стужкі «З Калядам, Уладзімір» (Antea production, Францыя), аўтар сцэнарыя і рэжысёр — Уладзімір Казлоў.

Рэжысёр Аляксандр Купрын (гл. «Звязду» за 8 верасня) за фільм «Святая. Ахвяры Бугаўскага палігона» (Телекампанія «Sky Production» за замове телеканала ТВ3, Расія) атрымаў прыз ды-

рэктара бюро публічнай адукацыі Інстытута нацыянальнай памяці «За глыбокае і таленавітае ўваабленне памяці пра ахвяр сталінізму».

— Фестываль атрымаўся вельмі ўдалым, усё прайшло без замінкаў і пракоў, — адзначыў у гутарцы з карэспандэнтам «Звязды» старшыня кінафестывалю Юрый ГАРУЛЕУ. — Парадавалі стужкі з Беларусі і Расіі. Моцнае кіно прэзентавала беларуская прыватная кінастудыя ім св. Іаана Воіна: з трох фільмаў, якія былі паказаныя на фестывалі, два атрымалі ўзнагароды. Сімвалічна стала і традыцыйна алегла дзіў — упершыню былі пасаджаныя дрэвы Армені і Ізраіля.

Ілья ЛАПАТО.

ПАГАРЭЛІ НАПЯРЭДАДНІ СВЯТА

У вёсцы Ніўкі Добрушскага раёна, у царкве святога Аляксандра Неўскага, напярэдадні прастапаўна свята загараўся бялянны дах. Агнём пашкоджаны ўнутраныя часткі не храма і 30 кв.м даху. На момант узнікнення пажару лодзей у будынку не было, ранішняя служба ўжо закончылася. Будынак і вялікую частку матэрыяльных каштоўнасцяў супраціўніў МЧС выратавалі. Міркуецца, што прычынай пажару стала кароткае замыканне электраправодкі. Царква Аляксандра Неўскага ў вёсцы Ніўкі адноўлена ў 1991 годзе.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

КАНЕ НАРОД НА ПРОВАДЗЕ!

БЕДНЫЯ БАБЫ

... Было нечаканна набіраю па тэлефоне «міжгорада», чакаю, што пакуль наўмыслна мужыніць галас, а замест яго раптам нейкі чужы, незнаёмы, мала таго, што жаночы, дык ішчэ і з навіной: «Набраны вамі нумар не існуе». «Фк гэта, — пытаюся, — не існуе?! На тым тыдні існаваў... Я набіраў яго, размаўляў з чалавекам! А тут...»

Кажу так, а суразмоўца, што называецца, і вухам не вядзе — гне сваё: «Набраны вамі нумар не існуе!» І хоць бы інтанцыя пры гэтым змяніла, а то адну фразу, бяд перапынку! Прычым ветліва! Вошь што дзіўна!

Зьбірдзела пажух — кінуй трубку. Думаю: будзь ты мужыком — дакладна паслаў бы... Дык жа не: мусяць, спецыяльна бабу пасадзілі!

А з другога боку — які ж мужык у гэта гэта сядзе, які такую работу пацігне? Ды ніякі! Мужык проста фізічна не вытрымае — злепу змену, вусем гадзінь: «Набраны вамі нумар...» Цяпер ужо гной з хліва выкідаць, лепей дрывы калоць ці бульбу на спяна цацаць!

А бабы што — яны ў нас трыбушчыня. І былі, і ёсць — хоць чына на хлеб зарабляюць... Карацей, я і раней нашых жанчын шкадаваў, а цяпер яшчэ болей стаў. Нават дачку сваю думку выказаў: А тая... у рогац! «Гэта ж, — кажа, — аўтадакзачык з табай размаўляў! Словы на плёнку запісаны...»

Як потым высветлілася, праўдзівая нават словы: у нумары тэлефона маіх інашагодніх знаёмцаў першая лічба змянілася.

Валерый Гаўрыш, г. Чаусы.

ШТО ЗАДУЖА...

Гэтую гісторыю мне расказалі так званыя «энергасачыняныя», альбо «дрокі».

Валі яны, значыць, лінію электраперадач. Не ЛЭП-500, зразумела ж, але высакавольтную — праз лясы, праз палі, праз балоты.

Праца, вядома ж, не з лёгкіх, але ім па тым часе нядарна плацілі, да таго ж камандзіравачныя ішлі. А вась з бытам — куды горай было: добра, калі побач з «аб'ектам» вёска якак ці хутар. Тады і начлеп можа быць прыстойны, і гарачы булён з якой бульбайнай, і нават чарачка часам... У большасці ж — начавалі мужыкі ў машынах і пад машынамі, а вёл — на снадданне, абед і вячэрэ — сала з хлебам, агурком, цыбулінай.

Дык вось. Селі некалькі пабудоваў — на беразе саханкі. Раптам бачыць: па тым баку яе сабака бяжыць і ў пашчы кумяк трымае. Цяжкі, відаць, бо, замарыўшыся, — спыніўся ён ля вады і сваю здобычу пакаў.

— Ці не нам на полудзень мяса прыньсе? — здзіўляе нехта з мужыкоў. — Давайце забаром.

— Ды ну цябе! — адмакнуліся іншыя. — Хто ведае, дзе ён кумяк гэты ўваў? І дзе пацягаві невядома... Да таго ж здобычу нельга адмыць: палюнічы закон.

Нельга дык нельга: мужыкі па-ранейшаму думшліся сваім пракоўнымі салам і з цікавасцю назіралі за сабакам. Той, які і вярта было чакаць, з заіздросным апетытам, лчы, у ігнненне вока з'еў усю мяса, за косты прыняўся. Але ж пільнасці пры гэтым не губляў — не забываўся час ад часу на мужыкоў пабрэхаваць.

Тыя між тым пад'елі, да вады падаліся: хто каб рот паласкаваць, хто каб вадзіцы папіць (яна тады ў рэчках чысцоткай была)...

Цікава, што тое ж самае зрабіў сабака: падышоў да сахалкі, паглядзеў у ваду, хлэбануў — азірнуўся, ці няма небяспекі, — зноў прыпаў да вады.

— А кумякчэ не інакш саленёныкі быў? — зарагатаў мужычын. — Добра, што мы не пакавіліся! А то зайшліся б зараз ад смагі. Ну як сабака...

Той жа ў гэты час і сапраўды «заходзіўся»: піў-піў-піў, на хвілю адрываўся ад вады, чакаў, пакуль адрывецца, трохі аддыхаўся і зноўку піў. А потым і наголт... Стаў, бедны, брахаць на ваду. І нават біць яе лапамі!

— Што задужа, то не здравае, — значыць старэйшы з «дрокіаў».

...Я ж, слухаючы гэтую гісторыю, дзяцтваства сваё ўспомінуў: малым — ну вельмі любіў селадцы, і калі дарываўся...

Мацэ заўжды спыняла кароткім: «Досыць, сынок, а то на ваду брахаць меш».

Адуць яна ведала, што гэта бывае? Сама штось падобнае бачыла? Ці ёй таксама хоць расказаў?

А. Ліпень, Іўеўскі раён.

Унікальныя нанапэпараты для лячэння анказахворванняў з'являцца ў Беларусі ў бліжэйшыя 10 гадоў

Унікальныя нанапэпараты для лячэння анказахворванняў з'являцца ў Беларусі ў бліжэйшыя дзесяць гадоў, паведаміў у час адкрыцця XIX Міжнароднай спецыялізаванай выставы «Медыцына і здароўе — 2011» намеснік старшыні Прэзідыума Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі Сяргей Рахманав, адказаўшы на пытанне БЕЛТА.

Паводле слоў Сяргея Рахманова, сучасныя нанапэпараты могуць распазнаваць і знішчаць ракавыя клеткі, з іх дапамогай аналагічныя захворванні можна лячыць без хірургічнага ўмяшання. Гаварыць аб серыянай вытворчасці такіх ляркаватаў у Беларусі пакуль рана, цяпер яны праходзяць выпрабаванні. Вынікі выпрабаванняў даюць магчымасць прагназаваць, што гэтыя ўнікальныя прэпараты з'являцца ў краіне ў бліжэйшыя дзесяць гадоў.

Акрамя даследаванняў у галіне фармакалогіі Нацыянальная акадэмія навук займаецца распрацоўкай медтэхнікі, якая адпавядае высокім сусветным стандартам. «А такая распрацоўка беларускіх вучоных, які хірургічныя лазеры, наогул не мае аналагаў у свеце», — дадаў Сяргей Рахманав. Паводле яго слоў, азнаёміўшыся з дасягненнямі беларусаў, калегі з-за мяжы з задавальненнем адраўваюцца на прапановы аб супрацоўніцтве. Апошняе дамоўленае дасягнуты з Расіяй, Украінай, Казакхстанам.

Намеснік старшыні Прэзідыума НАН таксама адзначыў, што забеспячэнне краіны якаснымі фармпрапаратамі і сучаснай медтэхнічай з'яўляецца адной з ключавых задач, для вырашэння якой неабходна не толькі развіваць кантакты з замежнымі калегамі, прыцягваць інвестары, але і ўнутры краіны ўмацоўваць супрацоўніцтва паміж вучонымі і ўстановамі. На думку вучонага, альянс навуцы і Міністэрства аховы здароўя Беларусі — адзін з найбольш эфектыўных на постсавецкай прасторы.

Міжнародная спецыялізаваная выстава «Медыцына і здароўе — 2011» праходзіць пры падтрымцы ўдзеле Міністэрства аховы здароўя, а таксама міжнароднага аб'яднання распрацоўчыкаў, вытворцаў і карыстальнікаў медыцынскай тэхнікі ІМАТ. У гэтым годзе ў форуме ўдзельнічаюць 98 фірм і арганізацый з Беларусі, Расіі, Літвы і Чэхіі. На выставе прадстаўлены шырокі спектр медыцынскага абсталявання, інвацыійныя медыцынскія тэхналогіі, леквавыя прэпараты. Акрамя таго, у экспазіцыі можна ўбачыць новыя ўзрвы медыцынскага адзення і мэблі, абсталяванне для касметычных салонаў. На адкрытай пляцоўцы наведвальнікам дэманструюць аўтамабіль хуткай і медыцынскай дапамогі. Выстава «Медыцына і здароўе — 2011» будзе працаваць да 16 верасня ў Футбольным манежы горада Мінска.

«МЕТАЛІСТЫ» НА ДАРОЗЕ

На аўта trasе Бабруйск—Магілёў міліцыя затрымала буйную партыю каларовага металу. Побач з вёскай Вендраж Магілёўскага раёна спынілі фуру «Івека», якая аказалася да верху зарэканна каліровым металам, агульная вага якой склапа 30 тон. За рулём грузавіка знаходзіўся беспрацоўны жыхар Жлобіна, які не меў дакументаў на метал. Таму цяпер з

КІРМАШЫ — ПА ЎСЁЙ КРАІНЕ

Ва ўсе выхадныя дні да 5 лістапада наведнікі сельскагаспадарчых кірмашоў змогуць набыць бульбу, капусту, цыбулю, моркву, буракі, мёд, дзікарэсьля ягады, жывую рыбу, мясныя і малочныя вырабы, саджанцы і насенне: каб найбольш поўна задаволіць пакупніцкі погляд на пералічаную прадукцыю, у верасні-лістападзе гандлёвыя арганізацыі спажывецкай кааперацыі правядуць больш за тысячу сельскагаспадарчых кірмашоў.

У населеных пунктах кірмашы, як правіла, пройдуць на рынках, цэнтральных плошчах, каля палацаў культуры і спорту. У сталіцы — на пляцоўках, размешчаных на тэрыторыях адміністрацыйных раёнаў, а таксама на праспекце Пераможцаў каля Палаца спорту. Акрамя садавіны і гародніны, прадпрыемствы грамадскага харчавання і прамысловыя прадпрыемствы спажывецкай кааперацыі аб'яцваюць шырока прадставіць на такіх кірмашах прадукцыю ўласнай вытворчасці — салёнае і вэнджанае сала, прадукцыю мацання і салення, марынаванія і салёныя грыбы. Будучы прадавацца і іншыя айчыныя харчовыя тавары.

Для ветэранаў вайны будзе арганізавана выслатная дастаўка дадому бульбы і гародніны.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Сяргей ВУСАЎ — жыхар Віцебска — аматар палявання з ястрабам-галубятнікам.

Цэлая армія егеру.

Мастак і парабкі

ВІКТАР Філімонавіч Карамазав — адзіны наш пісьменнік-творца, які прысвячае свой талент мастакам. Днямі ў Дзяржаўным мастацкім музеі ў Мінску адбылася імпрэза яго новай кнігі «Мастак і парабкі».

Прадстаўляючы аўтара, дырэктар музея Уладзімір Іванавіч Пракапцоў адзначыў унёсак Віктара Карамазавы ў нацыянальную літаратуру і вялікае значэнне яго твораў для папулярызацыі беларускага выяўленчага мастацтва.

Фота Сяргея КАРАМАЗАВА.

У новым рамане Віктар Філімонавіч распавядае пра складаны і трагічны лёс вядомага рускага жывапісца канца XIX стагоддзя Мікалая Неўрава. Пакунуўшы рускую сталіцу, гэты майстар пэндзля пераехаў у магілёўскую глуш, каб пісаць партрэты сялян, марыў жыць у адданні з прыродай, але не адшукаў тут душэўнага спакою і ў рэшце рэшт скончыў жыццё самагубствам. Асобы і характары прапісаны Карамазавым у рамане з дакументальнай дакладнасцю, а перажыванні мастака пададзены настолькі выразна, што крануць сваёй праўдзівасцю. Пра гэта казалі ў час імпрэзы мастакі Уладзімір Тоўсцік, Валерыі Шкаруба, Уладзімір Кохун і іншыя. На заканчэнне пісьменнік падзяляўся творчымі планами. Лёсы беларускіх мастакоў па-ранейшаму будуць займаць у іх важнае месца.

В. ХУРСІК.

ПА КІМ ГУЧЫЦЬ ПАЛЯЎНЫЧЫ РОГ?

Вядома, на свой юбілей сябры і спецыялісты слыннага таварыства прыехалі без зброі і без вуд. За адным выключэннем, якое стала спраўдзімым упрыгажэннем свята ў Ратамцы. Аматар палявання з лочымі птушкамі з Віцебска Сяргей Вусаў прыхапіў сваю «зброю» па мянушцы Арлея (гэтак называецца адно з азёраў Віцебшчыны). Дарэчы, Сяргей Вусаў быў адным з ініцыятараў, дзякуючы якому ў беларускіх правілах палявання сёння ёсць дазвол на паляванне без стрэльбы. Якраз гэты від палявання — сакалінае — Вусаў і дэманстраваў. Ястраб-галубятнік (як кажуць у народзе, шуляк) — птушка з сёлёняга вывадка, раз-пораз распраўляю свае маладыя, але моцныя крылы, выклікаючы цікавасць і захапленне ў людзей з фотакамерамі. Але без каманды узлятаць ён не спрабаваў, бо, да таго ж, тонькім лапцюком быў зніжаны з рукою гаспадары.

Лепшы сябар паляўнічага, як вядома, паляўнічы сабак. Гэта таксама зброя. І таксама дазволена. На ратамскім святае чатырохногім сябрам увагі было ўдзелена нямала. Адбылася рэспубліканская выстаўка, і была праведзена экспертыза больш за сотню сабак ажно 25 паляўнічых парод. Самым вялікім паляўнічым быў ірландскі валкадаў вагою ў 60 кілаграмаў і ростам каля метра. А самым маленькім — прадстаўнік пастуховай пароды шэлці ростам усёго 35 сантыметраў і вагою 7 кілаграмаў.

Свае здольнасці дэманстравалі егеры з ваікамі і спецыялісты па вырабе гэтых спецыяльных інструментаў. Уладзімір Тышкевіч са звычайнага баршчавіка робіць вабы на аленяў. Магіляўчанін Леанід Новаіка — непераўздыдзены майстар па падманцы ваўкоў. Але найбольш здзівілі малады егер з Расаўня Рустан Масальскі і егер з Чачэрска: яны умеюць капіраваць галасы жывёл і птушак без усялякіх прылад.

Смачкі куток свята.

Вабшчык Уладзімір ТЫШКЕВІЧ імітуе голас аленя пры дапамозе вабы, зробленай з баршчавіка.

Анатоль КЛЯШЧУК. Фота аўтара.

ПЕНСІЯНЕРКА ПАШКАДАВАЛА ЖАНЧЫНУ З ДЗІЦЕМ...

У Віцебску даверлівая пенсіянерка запрасіла незнаёмку з малым дзіцем паесці, калі тая пазваніла ў яе дзверы. Госця «аддзячыла» тым, што скрала грошы.

Як паведаміла «Звяздзе» памочнік пракурора Кастрычніцкага раёна горада Віцебска Юлія ЛАЗАРЭНКА, пацярпелая падчас следства расказала, што ў той дзень яе муж якраз атрымаў пенсію. Ён выйшаў па справах, а жанчына засталася дома. Раптам у дзверы пазванілі. Адчыніўшы, гаспадыня кватэры убачыла жанчыну з дзяўчынкай гадоў трох—чатырох. Жанчына (як адрозна зразумела пенсіянерка — цыганка) папрасіла, калі ёсць, падарыць ёй адзенне ці яшчэ некае дапамагчы. Гаспадыня запрасіла ў кватэру і прапанавала гасцін паесці. На кухні, на падаконніку, дарэчы, ляжаў кашалёк з пенсійнага мужа. Пакуль гаспадыня падагравала суп, цыганка расказвала ёй пра сваё цяжкае жыццё. Нехта патэлефанаваў у дамафон і заплытаў, ці ёсць у яе кватэры жанчына з дзіцём, няхай спускаецца, бо сабралі рэчы для яе. Госця з дачкой сшылі. Хутка вярнуўся муж пенсіянеркі і выразна скардзіць у краму. Там і убачыў, што ў калішальку замест 440 тысяч рублёў засталася толькі 700. Далей — яшчэ цікавей. Пацярпелыя паехалі на Палаціны рынок (і чаму, дарэчы, адрозна не выклікалі міліцыю?) і там, пераходзячы мост, убачылі тую самую цыганку з дзіцём...

Прыгаворам суда Кастрычніцкага раёна горада Віцебска зладзейка асуджана да аднаго месяца арышту. Яшчэ да завяршэння судовага працэсу яе сваякі кампенсавалі страту.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

НОВАЕ — ГЭТА СВОЕЧАСОВА ВЫЦЯГНУТАЕ З ШАФАЎ СТАРОЕ

У майстэрнях па рамоне абутку ў Магілёве цяпер няма адбю ад кліентаў. Эканамічны складанасці вымушаюць людзей адклікаці набывшых новых рэчэй і рамантаваць старыя. Гэта ж датычыцца і цёплага абутку для восні і зімы. Бум у майстэрнях мае сезонны характар, але таксама абумоўлены і рэакцыяй на цэны з новых калекцый. Айчынным вытворцам абутку даводзіцца павялічваць кошт на сваю прадукцыю з-за набывшай імпартаў сыварывы. Пара асвеняга абутку меней чым за 400-500 тысяч рублёў — гэта амаль то ўтопія. Што ж датычыцца рамонтнага абутку, то ў сярэднім за 30-40 тысяч рублёў (у залежнасці ад зместу і складанасці работ) можна адрамантаваць пару. Хоць кошт матэрыялаў для рамонтнага таксама павялічваецца, у абутковых майстэрнях не імкнучыся значна павялічваць расцэнкі, а зарабляюць на павелічэнні аб'ёмаў сваёй паслугі.

Ілона ІВАНОВА.

ПАД'ЁМНЫ КРАН ДЛЯ... ВЫРАТАВАННЯ КАРОВЫ

На пульт дзяжурнага Ашмянскага райаддзела па надзвычайных сітуацыях паталефанавала жыхарка вёскі Алізова з просьбай выратаваць карову, якая яшчэ некалькі хвілін там была ў двары, але раптам правалілася ў склеп.

Верагодна, Зорка зацікавілася агрукімі і так захапілася, што не заўважыла яму. Работнікі МНС былі вымушаны не толькі часткова разабраць пабудову, шыфер і кроквы, але і выклікаць пад'ёмны кран. Выратавальніцкі спецыялісты ўніз, абвясціўшы жыццёлі пажарным рукам пад прыродна ногі і з дапамогай крана паднялі пацярпелую ўгору. Улічваючы вышыню (каля 2,5 метра), карове яшчэ сканачылася, што падзенне ў склеп спончалася для яе толькі спахам і адным паламаным рогам.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

ЛЕТАПІС АДНОЙ ВЁСКИ, ці Як вынайсці рухавік часу?

У Глускім раёне ёсць вёска Завалочыцы. Жыхароў там няшмат. Але гісторыя вёскі вядома ад самых першых гадоў існавання, бо ў яе ёсць спраўдны летапісец — Тамара Георгіеўна Кулік.

«Мне трэба ісці па зямлі» Усе жыццё жанчыны звязана з Завалочыцамі. Тут яна нарадзілася, вырасла, скончыла школу. Пасля Магілёўскага бібліятэчнага тэхнікума пры размеркаванні папрасілася працаваць дадому. І вось ужо 32 гады працуе ў гэтым месцы.

— Мне пашанцавала, што я трапіла сюды, — узлупіла Тамара Георгіеўна. — Тут я ўсё ведаю і мяне ўсе ведаюць. У горадзе мне цяжка было б жыць: там я не адчуваю сябе свабодна. Да таго ж я не люблю хадзіць па асфальце — мне трэба ісці па зямлі.

Яшчэ ў дзяцінстве, калі ўвечары ўся сямя збіралася разам і бацькі пачыналі расказваць, што і калі адбылася ў вёсцы, Тамара Георгіеўна ўсё запамінала, але і падаумаць не магла, што калісьці толькі яна будзе ведаць гісторыю родных мясцін да дробязю.

Завалочыцы з'явіліся на карце ў 1896 годзе дзякуючы таму, што інжынер Іосіф Жылінскі, вядомы сваімі экспедыцыямі па асушэнні балот, праводзіў у гэтых мясцінах меліярацыйныя работы. Таму і пабудоваў тут сабе палац, спіртзавод і прывёз на працу сваё сялян. Адсюль і адна з назваў сёлішча: людзі прыйшлі з іншых валок. Але хлопцы не жаніліся з мясцовымі дзяўчатамі: лічылі, што тыя рабыць нічога не умеюць, таму і ехалі куды-небудзь шукаць нявест, а да завалочыцкіх дзвучат прыязджалі іншыя жанкі. Вось так і атрымаўся, што каронных жыхароў у вёсцы няма.

Справа ўсяго жыцця — У пачатку дзевянацятых гадоў усе бібліятэкары раёна атрымалі ўказанне сабраць гісторыю сваёй мясцовасці, — расказвае

прывішчы людзей, што працавалі і працуюць у вёсцы... Чаго там толькі не знойдзеш! У кнізе запісана і тое, што ў мясцовым магазіне падчас будаўніцтва аграгарадка дваццаць скрынак гарэлкі і віна расходзіліся за чатыры дні.

Сабраныя звесткі дапамаглі Тамары Георгіеўне, калі ў 2002 годзе яна стала яшчэ і загадчыцай мясцовага краязнаўчага музея. Дарэчы, многія з яго экспанатаў ёй давялося шукаць само: гліняныя гаршкі, чыгунныя прасы, качалкі для блізніцы, вышыўкі, прыстасаванне для вышчэння мёду з сотаў дзікіх пчол. Але яна ўжо ведала, у каго шукаць.

З усяго раёна да яе пачалі прыязджаць на экскурсіі школьнікі. А паказаць і расказаць жанчыне было што. Напрыклад, мясцовыя легенды пра тое, што ў пачатку мінулага стагоддзя Іосіф Жылінскі праіраваў у карты свой маёнтак памешчыку Гатоўскаму. Там пераможца пасяліў сваю жонку, а яна падпаліла будынак, каб атрымаць страху, прыстасаванне з даўгамі свайго мужа. Аб памеры страхуці можна гаварыць па тым, што памешчыцкі хапіла грошай не толькі на пагазненне даўгоў, але і на пабудову новага маёнтка, які і сёння стаіць на адной з завалочыцкіх вуліц. На некалькіх падвор'ях яшчэ функцыянуюць дражняныя трубы, пакладзеныя Жылінскім у канцы XIX стагоддзя. А яго спіртзавод спыніў сваю работу толькі пяць гадоў таму.

Сваю кнігу Тамара Георгіеўна піша адрукі: падрабязна запісвае туды ўсе падзеі, што адбыліся ў Завалочыцах. Адкрыццё метэаралагічнай станцыі (у вёсцы з насельніцтвам каля трох соцень чалавек), кошт прагляду першых кінастужак, адносіны людзей адно да аднаго, зімовая тэмпература ў памяшканні амбулаторыі падчас рамонтна

яго ўзнікала пытанне са стажам, то былі патрэбны сведкі, якіх б пацвердзілі, дзе чалавек працаваў і калі. Тады людзі звярталіся па дапамогу да Тамары Георгіеўны і хутка знаходзілі патрэбную інфармацыю на старонках яе летапісу. Мясцовыя настаўнікі і іх выхаванцы таксама нярэдка выкарыстоўвалі ў сваіх працах сабраны аднавяскоўцаў звесткі і потым атрымлівалі дыпломны і прэміі.

— Я вельмі шчаслівая жанчына, — усміхаецца Тамара Георгіеўна. — У мяне ёсць муж, дзеці і ўнукі, любімая праца. Мне іншага лёсу і не трэба. Я толькі хачу, каб на мяне не было крыўды ў справе, якой я займаюся, таму стараюся рабіць усё сумленна. І нават калі на месцы сённяшняга Завалочыцкага будучы пустая хата і зараснікі травы за перакошаным плотам, людзі будуць глядзець на гэтыя мясціны зусім іншымі вачамі. І яна можа ганарыцца тым, што вынайшла сваеасаблівы «рухавік часу», які дазволіць нашчадкам зазірнуць у мінулае. Трэба толькі перагарнуць старонку.

Вераніка МОЛАКАВА.

Папярочны «рухавік часу» Некаторым жыхарам вёскі кніга дапамагла ў асабістых справах. Калі хтосьці ішоў на пенсію і ў

ПРЫЗЫ НОВЫЯ — ДАРОГІ СТАРЫЯ

(Працяг. Пачатак у нумары за 10 верасня.) На Мазырскім вузле паштовай сувязі нас чакалі. І, дарэчы, недарэмна. Падпісчыца з райцэнтра Любоў Царун, выйграла электрасушылку, а паштальён 13-га аддзялення сувязі г. Мазыра Анжэла Падалінская — кухонную машыну. Дзякуючы паштальёну РВПС іне Глушко, абедзве звяздоўскія лаўраткі знайшлі час і магчымасць прыбыць на пошту, каб атрымаць каштоўныя прызы.

Звяздоўская падпісчыца са стажам Людміла Бондар нярэдка атрымае прызы ад газеты. На гэты раз ёй дастаўся электрапрас.

Паштальён аддзялення сувязі №13 г. Мазыра Анжэла ПАДАЛІНСКАЯ (на фота злева) і падпісчыца з раёнага цэтра Любоў ЦАРУН лічаць, што з прызымі ім пашанцавала.

нага выдання з гэтым райцэнтрам можна лічыць уручэнне каштоўнага прыза (электрачайнік) паштальёну аддзялення сувязі «Шчыткі-вічы» Надзеі Ладучыца. Праўда, паколькі яна ў гэты час была на працы, то прыз быў перададзены ў надзейныя рукі краўнікі раённага вузла паштовай сувязі. У самы бліжэйшы час, запэўніла Надзея Анатольеўна, паштальён атрымае заслужаны прыз.

Мы ў гэтым і не сумняваемся. Тым больш што і газета, і пошта робяць адну добрую справу — даюць людзям нагоду радавацца, узнімаюць настрой і дораць надзею, што ўсё ў нас будзе добра.

Кар. «Звязды».

Номер предмета торгов	1	2	3	4	5
Наименование (назначение) и характеристики продаваемого имущества	Одноэтажное кирпичное здание спелеализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ, 1981 г. постройки, площадью 722,3 м ² (инв. номер: 350/С-86422), земельный участок площадью 0,3761 га.	Одноэтажное административно-хозяйственное здание площадью 238,8 м ² (инв. номер 350/С-78596), асфальтированная площадка, забор и здание специализированное автомобильного транспорта (гараж) площадью 89,8 м ² (инв. номер 350/С-78786), земельный участок площадью 0,1376 га.	Автомобильное шасси ГАЗ 66-11	Автомобильное шасси ГАЗ 66-01	Автомашина ЗИЛ ММЗ-45021
Местонахождение продаваемого имущества	г. Гомель, ул. 9-я Иногородняя, 25а	г. Гомель, ул. Нововетрянная, 11а	г. Гомель	г. Гомель	г. Гомель
Собственник (продавец)	ОАО «Белстанкоремстрой», ул. Первомайская, 14/2, 220030, г. Минск, телефон (017) 222 32 10				
Организатор аукциона	УП «Минский городской центр недвижимости», ул. К. Маркса, 39, к. 10, 220030, г. Минск, телефон (017) 227 40 22				
Начальная цена предмета торгов с учетом НДС	480 132 720 белорусских рублей	713 357 040 белорусских рублей	8 924 400 белорусских рублей	6 544 560 белорусских рублей	10 709 280 белорусских рублей
Сумма задатка	48 013 272 белорусских рубля	71 335 704 белорусских рубля	892 440 белорусских рублей	654 456 белорусских рублей	1 070 928 белорусских рублей

Извещение о проведении 05.10.2011 открытого аукциона по продаже имущества ОАО «Белстанкоремстрой»

Торги проводятся в соответствии с порядком проведения аукциона по продаже имущества ОАО «Белстанкоремстрой», утвержденным организатором аукциона. К участию в аукционе допускаются юридические и физические лица, предоставившие организатору аукциона следующие документы:

заявку на участие в аукционе; заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона; копия свидетельства о регистрации (для юридических лиц и индивидуальных предпринимателей); соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (в двух экземплярах); заверенный банком копия платежного поручения о внесении задатка; а также иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.

Задаток перечисляется на расчетный счет № 3012104971019, в региональной дирекции № 700 ОАО «БПС-Банк», г. Минск, код 153001369, получатель — УП «Минский городской центр недвижимости», УНП 190398583 в срок по 03.10.2011 включительно.

Торги проходят в форме открытого аукциона на повышение начальной цены. Победителем торгов признается участник, предложивший наивысшую цену за продаваемым предметом торгов. Минимальная величина первого шага составляет пять процентов начальной цены предмета торгов.

В соответствии с пунктом 1 Указа Президента Республики Беларусь от 05.05.2009 № 232 «О некоторых вопросах проведения аукционов (конкурсов)» возмещение затрат на организацию и проведение торгов осуществляется победителем торгов (покупателем).

Договор купли-продажи между продавцом и победителем торгов (покупателем) подписывается в течение 7 рабочих дней с даты проведения аукциона.

Аукцион состоится 5 октября 2011 года в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов. Прием документов, а также консультации по вопросам участия в аукционе осуществляются с 13.09.2011 по 03.10.2011 включительно в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 (в пятницу — до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6.

Телефоны для справок:
(017) 227 40 22 — УП «Минский городской центр недвижимости»;
(017) 222 32 10 — ОАО «Белстанкоремстрой».

